

KONRAD LEHTIMÄKI

PERINTÖ

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
PORVOO

PERINTÖ

Kaikki oikeudet pidättää tekijä.

KONRAD LEHTIMÄKI

PERINTÖ

NELINÄYTÖKSINEN NÄYTELMÄ

PORVOOSSA
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

KOKKONEN, ELLI

PERINTÖ

ALMA MÄNTYKANGAS

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖN
KIRJAPAINOSSA PORVOOSSA 1916

HENKILÖT:

BRUNO STORM, ylioppilas 21 vuotias.
MIRJAM KRAUSE, näyttelijätär 28 vuotias.
VALTER LUND, rikas virkamies 36 vuotias.
ARVID LINDEVALL, asianajaja 30 vuotias.
INGRID, kamarineitsyt 20 vuotias.
GÖÖS, ylioppilas, kauppiaanpoika.
LINDÉN, näyttelijä.
LINNEA BORG, näyttelijätär.
SYLVIA ROSBLOM, nuori näyttelijätär.
POLISIKOMISARJUS.
VANKILALÄÄKÄRI.
VANKILAVAHTIMESTARI.
VANGINVARTIJA.
KAKSI POLIISIA.

Ensimmäinen, toinen ja kolmas näytös Mirjamin huoneustossa; neljäs vankilassa. Ensimmäisen ja toisen näytöksen välillä on kulunut yksi kuukausi.

ENSIMÄINEN NÄYTÖS

Näyttelijätär Mirjam Krausen huoneusto. Näkyvissä on hienosti kalustettu seurusteluhuone pianoineen, tauluineen, mattoineen; eräällä seinällä on joukko seppeleitä; kukkia on paljon ja niiden tuoksu täyttää huoneen. Kaikki osoittaa hienoa, jonkunverran synkkää vaikutusta suosivaa makua. Vasemmalla on eteinen, perältä johtaa ovi ruokailuhuoneeseen ja oikeanpuoleisesta päästään makuuhuoneeseen. Kaikilla ovilla aistikkaat, hiukan raskaat verhot.

Hänen luonaan on muutamia henkilöitä pienillä nimipäiväkutsuilla. Näkyy, että äskettäin on tarjottu kahvia liköörin kera — muutamat lasit ovat vielä puolillaan.

MIRJAM

istuu paraillaan pianon ääressä soittaen. Hänellä on kaunis, solakka vartalo, hienopiirteiset kasvot ja sielukkaat silmät. Jo hänen vapaa, siro asentonsa mutta ennen kaikkea hänen hienostunut kosketuksensa ilmaisee taiteilijan. »Valse triste» väräjä huoneessa niin omituisen hillittynä ja salaperäisenä, että se on vallannut kaikki vieraat.

Kun soitto on vaiennut, ovat vieraat yhä vaiti ja useiden kasvoilla kuvastuu vakavuus ja liikutus.

LINDEVALL

nuori, komea mies, puhuu sydämellisesti; mutta hänen äänessään on myös hieman hilpeätä leikkillisyyttä.

Samalla kun kiitän meidän ihastuttavaa emäntäämme hänen henkevästä soitostaan, täytyy minun myöskin moittia häntä. Moittia siitä, että me saamme kuulla häntä niin kovin harvoin. — *Mirjamiin kääntyen* — Ja minun mielestäni te menettelette siinä hyvin väärin — sillä tehän olette myöskin valmis soittotaitelija.

MIRJAM

Sallikaa . . .

Mutta hän ei ehdi sanoa enempää, sillä samalla

GÖÖS

keskeyttää hänet huomaamattaan. Tämä on lihavahko nuori mies, pulleat kasvot sileäksi ajellut; hän on hiukan juopunut ja puhuu suuriäänisesti ja itsetietoisesti.

Minä yhdyn täydellisesti tuomari Lindevallin moitelauseeseen ja luulen, että kaikki läsnäolijat yhtyvät siihen. Niin, minä vain toivon, että teillä olisi monta nimipäivää vuodessa — silloin ette ainakaan voisi kieltäytyä soittamasta!

MIRJAM

Minä pyydän, herra Göös . . .

LINDÉN

kalpea, pitkätukkainen, luonteeltaan tunteellinen ja innostuva.

Kyllä minunkin täytyy sanoa, etten ole kenenkään kuullut esittävän sitä noin hyvin. Ja minkä ihmeellisen tunnelman te saattekaan aikaan . . . Minusta tuntui aivankuin huoneen lävitse olisi leyhähtänyt

jääkylmä henkäys... tai jokin salaperäinen varoitus.
— *Hiljempää* — Tai niinkuin olisi täällä esittänyt
tanssinsa näkymätön kuolema...

LINNEA

*hieman lihavahko keski-ikäinen nainen; tekee liikkeitä
ja puhuu paatoksella; kateellisesti.*

Mutta herra Lindén! Tehän puhutte ihan kauheita...
Älkää nyt meitä kokonaan säikähdyttäkö!

MIRJAM

Todellakin, hyvät herrat... Minun täytyy pyytää
anteeksi jos olisin saattanut teidät vakavalle tuu-
lelle...

LINDEVALL

Älkäähän nyt neiti... Se juuri osoittaa, että te
olette todellinen taitelija!

MIRJAM

hymyillen.

Lakatkaa nyt, herra Lindevall... Ja käykäämme
tänne viereiseen huoneeseen ottamaan hedelmiä! Äl-
kää tekään, herra Lindén, muistelko enää minun ikä-
vän kappaleeni vaikutusta...

LINDÉN

Päinvastoin! Minä muistan sen aina...

GÖÖS

juopuneesti.

Te esititte sen suuremmoisesti... niin, suuremmoi-
sesti on oikea sana.

MIRJAM

No, olkaa nyt ystävällisiä ja siirtykää toiselle puolelle.

ÄÄNIÄ

— Kiitoksia, kiitoksia vain!

Alkavat poistua perällä olevaan ruokailuhuoneeseen.

LINDEVALL

Neiti, sallikaa kysyä, oletteko käsenyt Bruno Stormin tänne tänä iltana?

MIRJAM

Kyllä! Hän on nyt juuri estetty, mutta hän lupasi varmasti tulla hiukan myöhempään.

Mirjam poistuu.

LINDEVALL

Kiitoksia tiedostanne!

LINDÉN

Lindevallille, kuiskaten.

Tuleeko hän tänne tänään?

LINDEVALL

Tulee.

LINDÉN

poistuessaan.

Siinä on sangen mieltäkiinnittävä nuori mies. Onpa hauska tutustua häneen . . .

Poistuvat.

*Väliovi on auki; vain raskaat verhot peittävät ovi-
aukon. Ja sieltä alkaa kuulua lautasien ja hedelmäveitsien
kalinaa sekä epämääräistä puheensorinaa.*

LUND

jää viimeiseksi, ottaa uuninreunalta Mirjamin kuvan ja katselee sitä ajatuksissaan. Ruokailuhuoneesta kuuluu epäselvästi Mirjamin ääni.

MIRJAM

Olkaa nyt ystävällisiä. Kas, eivätkö kaikki tulleetkaan?

Ilmestyy ovelle ja huomattessaan Lundin, tulee hänen luokseen kysyvä ilme kasvoillaan.

Miksi et tullut?

LUND

hillityllä äänellä.

Aioin juuri tulla — olin vain ajatuksissani. Ja siihen olet syypää sinä, Mirjam — ja sinun hurmaava soittosi. Tiedätkö, minusta tuntui aivankuin olisimme olleet kahden . . . kahden koko maailmassa. Niinkuin olisin nähnyt suloista unta, josta ei milloinkaan tahtoisi herätä. Vasta kun olit lopettanut, huomasin vieraat . . .

MIRJAM

Niinkö . . . ?

LUND

Niin . . . Minä en ajatellut lainkaan tuota kummallista säveltä . . . näin vain sinun valkeat kätesi, jotka loihdivat esille nuo äänet — ja muistelin. Silmieni ohi liukui koko se ihana aika, jonka olen saanut viettää kanssasi — minä muistin kaikki. Miten ihana onkaan elämä!

Suutelee Mirjamia.

MIRJAM

teeskennellen pelästystä.

Ystäväni... älä nyt... Voivat nähdä.

LUND

Antaa heidän nähdä.

MIRJAM

Mutta etkö sinä lainkaan ajattele seurauksia? Saattaisivat juoruta mitä tahansa...

LUND

Mitä me niistä enää välitämme? — *Kiihkeästi* —
 Ei, minä en voi enää olla näin piilosilla sinun kanssasi
 — aivankuin varkain. Minä tahtoisin nyt juuri
 sanoa jokaiselle, huutaa, että sinä olet minun, minun!
 Mirjam... minä kyllä tiedän, ettei tämä ole sopiva
 hetki, mutta minä pyytäisin sinua vihdoinkin suostu-
 maan avioliittoomme...

MIRJAM

kiehtovasti hymyillen.

Ehkä... ehkä, mutta ei nyt juuri... Nyt minun
 pitää mennä... Saammehan puhua siitä joskus toiste...
 kun olemme kahdenkesken...

LUND

Minä olen onnellinen jo näistä sanoistasi!

Suutelee Mirjamin kättä; aikovat mennä.

*Ruokailuhuoneen melusta eroittuu Göösin kova,
 rehentelevä ääni.*

GÖÖS

Mutta minä sanon, että hän on vaarallinen ihminen!

LINDEVALL

Ja minä sanon, että sinä olet kokonaan erehtynyt . . . hän on parhaita miehiä mitä tunnen. Sen oikeudentuntoisempaa ja miehekkäämpää ei . . .

Tulee sisään, jälessään Göös ja pari muuta herraa ja naista, hedelmälautaset käsissään.

LINDEVALL

huomaten Mirjamin ja Lundin.

Pyydän tuhannesti anteeksi, että häiritsimme . . .

MIRJAM

hymyillen.

Ette mitenkään häiritse! Me keskustelimme herra Lundin kanssa vain Pariisin viimeisistä teatteri-uutuuksista . . . Hän on näet äskettäin käynyt siellä. Mutta saisinko tietää, kenestä te niin innokkaasti väittelitte?

GÖÖS

Bruno Stormista.

MIRJAM

Hänestäkö? Mitä hänestä? Sepä mahtaa olla mielenkiintoista . . . No, mitä herra Göös väittää?

LINNEA

nauraen harmistuneesti.

Ei enempää eikä vähempää näin suoraan puhuen, kuin että hänestä kerran tulee hulluinhuoneen asukas.

GÖÖS

hieman tulistuen.

Neiti suvaitsee panna minun suuhuni sanoja, joita en ole koskaan lausunut!

LINNEA

Se oli ainakin puheittenne sisältö!

SYLVIA

Niin minäkin sen ymmärsin . . .

MIRJAM

Sanokaa nyt minullekin, mitä hänestä tiedätte . .

LINNEA

jatkaen ivallisesti.

Vaikka minä muuten luulen, että herra Göösin hirveä pelko on pääasiassa hänen vilkkaan mielikuvi-
tuksensa tuotetta. Herra Storm, joka näyttää niin sä-
vyisältä ja kauniilta . . .

GÖÖS

suuttuen.

Kuka on sanonut, että minä häntä pelkään? Mutta sen sanon, että tuon kauniin ulkokuoren alla, jota te niin suuresti ihaillette, asuu itse paholainen!

LINDEVALL

hiukan kiivastuen.

Nyt sinä menet liian pitkälle . . . tuo on jo parjau-
sta. Onko sinulla mitään todistuksia, kun teet noin

rohkeita väitteitä? Minä pyydän huomauttaa, että olen hänen ystävänsä, enkä salli . . .

GÖÖS

keskeyttää nauraen.

Ahaa! Sinä aijot ruveta hänen asiamiehekseen, jos hän nostaisi minua vastaan kunnialoukkausjutun! *Lyöden häntä olkapäälle.* — Sen jutun sinä, veli hyvä, menetät! Sillä todistuksia minulla on vaikka kuinka paljon . . .

ÄÄNIÄ

— Kertokaa meille!

— Kertokaa!

LINDEVALL

Mitöpäs me mokomista jutuista.

GÖÖS

Ahaa! Etkö sinä tahdokaan kuulla todistuksia . . . ?

LINDEVALL

ivallisesti.

No, kerro taivaan nimessä, että saat levon.

MIRJAM

Niin — kertokaa nyt vihdoin . . .

GÖÖS

Meidän kauniin emäntämme käsky on minulle sama kuin laki . . . ja sentähden kerron teille erään tapauksen, joka sattui toista vuotta sitten. — Meitä oli kolme ylioppilasta laskiaismarkkinain aikana ajelulla.

— *Ylpeästi* — Storm muuten oli mukana aivan sattumalta, sillä minä en ole seurustellut hänen kanssaan . . . No, kun olimme päässeet pienen matkaa ulos tullista, tuli jälestäpäin yhdellä hevosella neljä hiukan juopunutta markkinahuijaria — ja yksi pieksi rautaisella riimivarrella hevosta niin paljon kuin ehti . . .

SYLVIA

keskeyttää kauhistuneena.

Kauheata . . .

GÖÖS

No niin. Ne menivät ohitsemme täyttä neliä hoilaiten ja yhä lyöden hevostansa. Ja mitä luulette Stormin silloin tehneen?

ÄÄNIÄ

jännittyneitä, kiihkeitä.

— No! Mitä sitten?

— Kertokaa, kertokaa!

GÖÖS

Hän sieppasi minulta ohjakset, ja hurjaa vauhtia jälessä — ja kun saavutimme, huusi hän täyttä kurkkua: lakatkaa pieksämästä sitä hevosta! Miehet alkoivat kiroilla ja löivät yhä kovempaa. Hän huusi toisen keran, ja kun ne eivät nytkään lakanneet, tuli hän aivan kuin hulluksi, — hän muuttui aivan lumivalkeaksi, hyppäsi alas reestä ja syöksyi kuni tiikeri heidän jälkeensä, vetäisten yhden miehistä alas tielle . . . Mutta silloin ne seisauttivat paikalla hevosen ja hyökkäsivät hänen kimppuunsa . . .

MIRJAM

Kauheata! Pieksivätkö ne häntä kovin?

GÖÖS

Mitä vielä! Kun hän ei koko elämässään ole muuta tehnytään, kuin harjoitellut nyrkkeilyä, painia ja hitto ties mitä . . . niin mitäpä ne hänelle olisivat voineet! Mutta ihan hirveätä oli nähdä, kuinka hän heitä hakkasi . . . Aina kun joku nousi ylös, iski hän tämän heti maahan — ja sitä teki hän niinkauan, että kaksi makasi tiedottomina. Jospa vain olisitte nähneet, minkä näköinen hän oli! Hän oli aivankuin peto, hullu — niin, minä olen varma, että hän olikin hullu sillä kerralla . . .

LINNEA

Onko tuo mahdollista . . . ?

GÖÖS

Se on totta sanasta sanaan.

LINDEVALL

Sinun väritetystä kertomuksestasi huolimatta voin minä vakuuttaa, että Storm menetteli tuossa tilaisuudessa niinkuin miehen tulee.

GÖÖS

Oi pyhä neitsyt! Niinkuin miehen tulee! Minä kysyn: onko se järjellistä, että sivistynyt mies, ylioppilas tappelee yleisellä maantiellä hevoshuijarien kanssa? — *Hiljentäen ääntään* — Ja saa sakkoa ihmisrääkkäyksestä . . . Vaikka onkin talonpojan poika, niin pitäisi

toki olla senverran tahtia, ettei menisi tahraamaan ylioppilaitten mainetta. Ja sinä vielä lakimiehenä puolustat tuollaista menettelyä! — Mitä te arvelette herra Lund?

LUND

varovasti.

Niin... Kyllä herra Storm minun mielestäni menetteli tuossa tilaisuudessa kokolailla harkitsemattomasti. Vaikka olisi oikeassakin, niin ei pitäisi itse astua lain rajojen ulkopuolelle... — *Katsahtaen Mirjamiin* — Niin, minä tarkoitan sitä, että...

LINDEVALL

Mutta hyvät herrat, onhan olemassa jotain muuta-kin, kuin kirjoitettu laki... Ja se on — miehen laki.

MIRJAM

Kyllä minunkin täytyy mielipiteenäni lausua, etten tahtoisi istua sellaisen miehen rinnalla, joka ei pelastaisi hevosparkkaa moisten julmurien kynsistä — keinnolla millä tahansa! Mielestäni oli se aivan oikein tehty.

ÄÄNIÄ

- Se oli oikein!
- Kyllä se niin on...

SYLVIA

ihastuneena.

Hän mahtaa olla hurmaava...

LUND

hämillään, änkyttäen.

Niin, en minäkään tarkoittanut . . . Tarkoitin vain sitä tapaa . . . jolla . . . joka minusta on liian raju . . .

LINDÉN

Vaikka pitäisimmekin herra Stormin menettelyä hieman rajuna, niin osoittaa se kuitenkin sitä, että hän on oikeudentuntoinen ja rehellinen . . .

GÖÖS

keskeyttäen, katkerasti.

Kiitoksia paljon! Minä olen siis epärehellinen . . . ?

LINDÉN

hymyillen kaksimielisesti.

Sitä minä en ole sanonut — ja minä pelkään, että se on asia, josta en koskaan uskalla lähteä väittelemään . . . — *Naurua. Vakavasti.* — Tahtoisin vain sanoa, että tuollaiset teot johtuvat kokonaan luonteesta. Hän nähtävästi kuuluu niihin, jotka eivät tuollaisessa tapauksessa voi toisin menetellä. Heidän toimintaansa ohjaa tunne, joka todella on voimakkaampi ja velvoittavampi kuin mikään kirjoitettu laki. Ja koska tuollainen tunne, joka pakottaa puolustamaan heikkoja, on miehekäs, niin ei mielestäni ole väärin, vaikka antaisi sille tuon kauniin nimen: miehen laki . . .

GÖÖS

harmistuneena.

Miehen laki . . . Vai niin!

LINDEVALL

purevasti.

Aivan niin! Vahinko vain, että se laki on niin vähän tunnettu . . . Ja Brunoa sinä et tunne vähimmässäkään määrässä.

GÖÖS

Että minä en tunne? Minä, joka olen käynyt samaa koulua! Tosin hän oli nuorempi, mutta minä tiedän tarkalleen, minkälainen hän jo silloin oli . . . Niinpä hän kerran iski kivellä erään suuremman toverinsa pään miltei halki, kun tämä oli väittänyt hänen varastaneen.

LINDEVALL

Kyllä minäkin voisin hänestä puhua . . . Voisin muun muassa mainita senkin, jonka useat teistä tietävätkin, että hän kerran oman henkensä uhalla pelasti minut hukkumasta . . . — *Hymyillen iroonisesti.* — Mutta miksikäs minä rupeaisin lähimäisestäni hyvää puhumaan? Onhan paljon hauskempi puhua pahaa — varsinkin silloin, kun asianomainen on poissa . . .

Naurua.

GÖÖS

suuttuneena.

Mutta minä voin tuoda vieläkin esimerkkejä . . .

LINDEVALL

keskeyttäen hänet kohteliaasti, mutta lujasti.

Ystävänä! Koska Storm ei ole täällä, niin minä toivon, että sinä annat hänen jäädä sellaiseksi kuin hän on . . .

LINNEA

hienolla ivalla.

Niin . . . jos te, herra Göös tahdotte häntä parantaa, niin ettekö voisi mennä puhumaan näistä asioista hänelle itselleen . . . ?

GÖÖS

ärsyyntyen.

Tarkottaako neiti, että minä en uskalla?

LINNEA

Enhän ole mitään sanonut . . . Ajattelin vain, että kun te olette niin mallikelpoinen ja urhea . . .

Hillittyä naurua.

GÖÖS

uhkaavasti.

Hyvä! Oikein hyvä . . .

LINDEVALL

kääntyen naisten puoleen.

Minä pyydän nöyrimmästi anteeksi, että me tässä olemme puhuneet hevoshuijareista ja — ja yleensäkin asioista, joiden pelkään kaikkein vähimmin naisia miellyttävän.

MIRJAM

Päinvastoin! Tämä keskustelu on ainakin minusta ollut mitä mielenkiintoisin. — *Hymyillen* — Ja jos oikein suoraan tunnustan, niin haluaisin kuulla hänestä vielä enemmänkin . . .

LINDÉN

kuin itseksseen, koomillisesti.

Oi nainen, nainen! Eevan ajoista asti et sinä vä-
hääkään ole parantunut!

Naurua.

MIRJAM

hieman hämmentyen.

Onko se sitten niin hirveän pahaa? Se on kyllä
totta, että tunnen häntä hiukan — mutta tahtoisin
hyvin mielelläni tutustua häneen lähemmin...

LINDÉN

L ä h e m m i n . . . Perusteet ovat samat ijan-
kaikkisesta ijankaikkiseen! Sillä kai arvoisa esi-äitim-
mekin ne kielletyt hedelmät näki — mutta kas lähempi
tutustuminen, sitä hän tahtoi!

Yleinen nauru.

MIRJAM

nauraen.

Te olette parantumaton, herra Lindén!

GÖÖS

Niin, eikä herra Storm kai vielä olekkaan mikään
kielletty hedelmä.

MIRJAM

nopeasti, leikkillisellä ivalla.

Ettekä te, herra Göös!

Naurua.

SYLVIA

Oi, minäkin tahtoisin niin mielelläni tutustua...

LINDÉN
keskeyttäen.

Kiellettyyn hedelmäänkö?

Naurua.

SYLVIA
hämillään.

Ei — vaan herra Stormiin! Te pahanilkinen . . .
— *Kääntyen naisiin* — Minkä näköinen hän on?

LINNEA

Herranen aika — etkö sinä häntä tunne! Hänhän esiintyy urheilukilpailuissa ja kaikkialla. Ja hänestä puhutaan paljon enemmän kuin monesta vanhemmasta . . .

MIRJAM
nauraen.

Ajatelkaa ystävät, mikä sattuma! Mekin olemme puhuneet hänestä niin paljon — ja hän lupasi tulla tänne tänä iltana.

Yleinen hämmästys.

ÄÄNIÄ

- Tänne? Niinkö?
- Todellakin . . .
- Miksette ennen sanonut?

MIRJAM
hymyillen.

Kyllä hyvä perästäkinpäin kelpaa . . .

GÖÖS
aivankuin hiukan levottomana.

Vai tulee hän tänne?

LINNEA

merkitsevästi.

Tulee, tulee!

INGRID

ilmoittaa ovelta.

Herra Storm!

Tulee Mirjamin viereen.

Syntyy hiljaisuus ja sisään astuu Storm. Hän on solakka ja jäntevävartaloinen, puettu smokinkiin. Hänen tukkansa on tumma ja hänen terävät silmänsä ja korkea otsansa ilmaisevat neroa ja intelligenssiä. Mutta luja leuka ja päättävä, sulettu suu osoittavat uhmaavaa voimaa ja tahdonlujutta, joka murtaa kaikki vastukset. Nyt näyttää hän hyvin iloiselta ja miellyttävältä.

Hänet esitetään parille tuntemattomalle, ja toisia tervehtii hän tuolla suoralla, teeskentelemättömällä, sydämellisellä tavalla, joka valtaa kaikki.

STORM

kätellen vieraita.

Hyvää iltaa, neiti. — No terve! — Miten voitte, neiti? — Hyvää iltaa, herra Göös. — Kas, Arvid... — *Mirjamille* — Sallikaa minun onnitella teitä ja kiittää ystävällisestä kutsustanne.

MIRJAM

iloisesti.

Kiitos vain teille, että vihdoinkin tulitte... Me olemme jo puolen iltaa teistä puhuneet!

STORM

hiukan hämillään.

Todellakin! Saanko kysyä, mikä on tuottanut minulle sen kunnian?

GÖÖS

änkyttäen puoleksi arasti, puoleksi röyhkeästi.

Jotta ei kukaan saisi syyttää minua takanapäin puhumisesta... niin minä ilmoitan, että olen sanonut... olen väittänyt, että te olette hullu...

Kaikki seisovat äänettöminä, aivankuin jäykistyneinä paikoillaan.

STORM

ääntään alentaen.

No, mikä on saattanut antaa teille sellaisen käsityksen?

GÖÖS

Niin... minusta henkilö, joka antautuu tekemisiin markkinahuijarien kanssa... jolle ylioppilaslakin puhtaus ei ole suurempiarvoinen... sellainen menettely osoittaa, että... että minä olen oikeassa.

STORM

on laannut hymyilemästä ja kysyy hiljaa.

Niinkö?

GÖÖS

juopuneen uhmalla.

Niin!

Äänettömyys. Vieraat yhä seisovat kuin lamaan-tuneina jännityksestä.

STORM

kalpenee, hänen silmänsä leimahtavat raivosta — ja hän astuu jo askeleen Göösiä kohden. Mutta samassa hän seisautuu ja pakottaa tahdonlujuudella kasvonsa tyyniksi; vain hänen äänensä värähtää omituisesti, kun hän lopulta sanoo hiljaa, väkinäisesti hymyillen.

No, jokaisella on omat mielipiteensä... Vaikka olenkin sitä mieltä, että olette valinnut mitä sopimattomimman paikan sellaisille puheille...

MIRJAM

aivankuin olisi päässyt jostakin taakasta.

Ah, herra Storm... Minä kokonaan unohdin tarta teille jotakin... Suvaitkaa tulla tänne toiseen huoneeseen...

Tarttuu Stormin käsivarteen.

STORM

hymyillen niinkuin ei mitään olisi tapahtunut; hänen kasvonsa vain ovat kalpeat.

Kiitoksia neiti! Mielelläni.

Poistuvat.

LINDEVALL

astuu kiivaasti Göösien luokse ja sanoo hiljaa, raivostuen.

Sinä teit skandaalin — ole siis hyvä ja poistu heti paikalla! — Ja pidä huoli siitä, että Stormia huomenaamuna odottaa anteeksipyyntö...

GÖÖS

joka on miltei kokonaan selvinnyt humalastaan, änkyttää.

Kyllä minä menen... vähemmälläkin melulla...

Poistuu.

SUUTTUNEITA ÄÄNIÄ

— Se oli todellakin skandaali...

— Hävytöntä!

LINNEA

Tämähän on aivan ennenkuulumatonta! Kuinka sivistyneiden ihmisten kesken lainkaan saattaa sattua tuollaista — ihan kuin jossakin kapakassa... Hyi! Hänet olisi heti pitänyt osoittaa ovelle.

LUND

Todellakin kummallista, ettei sivistyneellä miehellä ole enempää tahtia. Tulla juopuneena tällaiseen tilaisuuteen...

LINDÉN

ivallisesti.

Ei raha yksin sivistä, vaikka jotkut näyttävät niin luulevan.

LINDEVALL

Ja sitten esiintyvät rikkautensa turvissa vaikka miten...

SYLVIA

Kauheata! Ihan minä vapisen...

LINNEA

teeskennellen.

Niin minäkin!

LINDÉN

Mutta miksi taivaan nimessä hän oli niin katkera juuri herra Stormille?

LINNEA

tointuu heti; salaperäisesti hymyillen.

Minä kyllä tiedän syyn...

UTELIAITA ÄÄNIÄ

— No mutta kertokaa!

— Kertokaa toki!

LINNEA

Asia on näet niin, että herra Göös joku aika takaperin koetti mitä innokkaimmin viehättää neiti Krausea kömpelöillä kohteliaisuuksillaan ja tuhansillaan — tietysti ilman vähintäkään menestystä... No, kun viimeksi oltiin tuomari Lindevallin luona, osoitti neiti Krause Stormia kohtaan kai suurempaa huomaavaisuutta ja mielenkiintoa kuin mitä herra Göösin mielestä olisi ollut tarpeellista... No niin... enempiä minun ei enää tarvitse sanoakaan...

ÄÄNIÄ

— Hm... vain niin.

— Sittenhän asia selviää.

— Enpä olisi aavistanut...

LINDEVALL

Pahinta vain, että se ei lopu tähän.

LINDÉN

Kuinka niin... mitä tarkoitatte?

LINDEVALL

Tarkoitan, että jos tuo hölmö ei tee anteeksipyyntöä Sormille, niin...

LINNEA
keskeyttäen.

Niin mitä sitten.

LINDEVALL

Enpä tiedä, mutta sen tiedän, että Storm ei unohda moista loukkausta noin vain...

LINNEA

No, Göös kyllä pyytää anteeksi.

ÄÄNIÄ

- Hän olisikin mieletön, ellei pyytäisi...
- Se oli todellakin hävytöntä!
- Mutta se oli ihan jännittävää!
- Oli... oli se...

LUND

Mutta meidän hauska iltamme taisi mennä piloille.

LINDÉN

Siltä melkein tuntuu...

Samassa palaavat Mirjam ja Storm, jolla on lautasellaan viinirypäleitä.

MIRJAM

Te siis pidätte enemmän ranskalaisista näytelmistä?

STORM

Kyllä.

Kun hän tulee sisäpuolelle, kumartaa hän hiukan ja lausuu sydämellisellä äänellä, jossa vielä kuvastuu hillitty mielenliikutus.

Minun täytyy pyytää teiltä kaikilta anteeksi, että saatoin teidät sellaiseen kiusalliseen asemaan. Toivon kuitenkin vilpittömästi, ettette antaisi sen enempää vaikuttaa iltaanne.

USEAT ÄÄNET

iloisesti ja ystävällisesti.

- Ettehän te millään tavalla ollut siihen syypää.
- Ei mitenkään, herra Storm!
- Päinvastoin!

LINDEVALL

lämpimästi.

Ei mitään, veli hyvä... Se vahinko sinulle vain sattui, kun näin myöhään tulit, ettet kuullut emäntämme soittavan — vieläpä sinun lempisäveltäjäsi Sibeliusta.

STORM

Todellakin! Eihän vain Valse tristeä?

LINDEVALL

nauraen.

Juuri sen hän soitti!

STORM

Minua vaivaa sitten tänään kova onni! Jospa sen olisin tietänyt, niin olisin tullut vaikka miten...

MIRJAM

hymyillen.

No, ei vahinko ollut niin suuri, herra Storm!

STORM

Oli . . . kyllä se oli minulle vahinko . . . — *Katsoen Mirjamiin ihailevan tutkivasti, lisää hetken kuluttua hiljaa* — Pidätekö tekin siitä — sellaisesta musiikista?

MIRJAM

Kyllä — minä suorastaan ihailen sitä. No, enkö minä saisi pitää siitä?

STORM

Tietysti saatte! Se minua juuri ilahduttaa . . . Mutta nyt olen yhä enemmän pahoillani, etten kuullut teidän sitä soittavan.

MIRJAM

katsoo Stormiin omituisen kiehtovasti ja sanoo hiljaa.

Ehkäpä . . . ehkäpä minä saan soittaa sen teille joskus toiste . . . ?

STORM

sydämellisesti.

Minä olen teille hyvin kiitollinen lupauksestanne!

LINNEA

Te rakastatte siis musiikkia, herra Storm?

STORM

Suuresti.

LINNEA

Niin, mitä olisikaan elämä ilman musiikkia! Ja musikaalisesti sivistyneelle ihmiselle se muuttuu suorastaan välttämättömäksi . . . Teille, joka tietysti tunnette musiikin ihan perinpohjin, on . . .

STORM

vilkkaasti, keskeyttäen.

Päinvastoin! — Ah, suokaa anteeksi, että keskeytin teidät — tein sen aivan huomaamattani... Niin, minun piti vain sanoa, että tunnen sangen vähän musiikkia. Ja niin paljon kuin musiikkia rakastankin, niin en aio koskaan ruveta sitä teoreettisesti tutkimaan. Minä pelkään kadottavani silloin jotakin...

MIRJAM

Kadottavanne — sehän on intresantti käsitys. Mutta sitä suuremmalla mielenkiinnolla kuulisin, mitenkä musiikki teihin vaikuttaa — mitä tunteita ja mielikuvia se teissä synnyttää...

STORM

sydämellisesti.

Tiedättekö, minusta ei tässä yhteydessä kannattaisi puhua lainkaan! — *Hymyillen häveliäästi* — Minä olen siinä suhteessa aivankuin jokin mustalainen — sillä joskus vaikuttaa musiikki minuun aivan naurettavasti.

LINNEA

Naurettavasti...? Miten se olisi mahdollista?

STORM

avomielisesti.

En tiedä, mutta niin se vain on... Kerrankin saatoin itseni suorastaan naurunalaiseksi...

SYLVIA

innostuneena.

Oi kertokaa se, herra Storm... Olisi niin hauska kuulla...

Painaa hämmentyneenä katseensa alas.

STORM

hymyillen sydämellisesti.

Olisiko teistä hauska kuulla, miten minä olen ollut naurunalainen...? Niinkö? — No, voinhan sen kertoakin, ei se mitään vaarallista ole... Niin — minä olin juuri äskettäin tullut yliopistoon ja kuuntelin soittoa eräänä iltana puistossa; soitettiin erästä soitusta, jossa on paljon kansanlauluja. — Silloin sattui korviini eräs sävel, laulu — niin läheinen ja samalla kaukainen ja suloinen, että minä aivan huumannuin... Se oli laulu, jota en ollut kuullut senjälkeen kuin aivan pienenä lapsena... Ja äkkiä muistin kaikki... Tuon lyhyen sävelen aikana minä elin uudelleen kappaleen lapsuuteni elämää. — *Muistojensa valtaamana* — Minä olin olevinani vielä pieni poika, joka paitasillaan meni eräänä ihanana aamuna isän luokse heinäpellolle... ja jolle heinäväki nauroi... Minä näin äitinikin vielä nuorena — samanlaisena kuin silloinkin, kun hän lauloi tuota laulua... Enkä minä sillä hetkellä muistanut lainkaan sitä, että olin elänyt jälkepäin, kasvanut isoksi, käynyt koulua ja ehkä hiukan kärsinytkin. En sitäkään, että äiti oli jo kauan maannut mullan alla... en mitään... Ja silloin lakasi soitto yht'äkkiä, kuului joitakin kättentaputuksia — ja taas minä näin väkijoukon, ravintolan värilliset

sähkölamput, ympärillä mustan syysillan... Ja minusta tuntui aivankuin olisin juuri silloin kadottanut ainiaaksi jotain kallista ja rakastettua... niinkuin olisin saanut hirveän iskun — ja minun täytyi nojautua puuhun... Minä en ollut itkenyt kahdeksaan vuoteen, mutta silloin minä itkin. — *Muuttuen iloisemmaksi* — Ja aiheutin tietysti ilmeistä huvia verrattain suurelle katselijajoukolle.

SYLVIA

kääntyy pois päin ja pyyhkii silmiään. Useat näyttävät liikutetuilta.

LINNEA

kuiskaa liikutettuna.

Kummallista...

STORM

Ja ajatelkaa, se ei ollut kerrassa mikään... Se oli vain tavallinen kansanlaulu — *Hämillään* — Mutta hyvät ystävät... nyt minä myöskin teen itseni naurtavaksi kertomalla tuollaista joutavaa...

ÄÄNIÄ

innokkaita, vastustavia.

— Ette mitenkään, herra Storm!

— Mitä te puhuttekaan...

— Päinvastoin!

— Siitä on kauan, kun olen kuullut jotakin noin mielenkiintoista...

INGRID

joka on pistäytynyt ruokailuhuoneessa, menee Mirjamin luokse ja kuiskaa jotain hänen korvaansa.

MIRJAM

Olkaa ystävällisiä ja menkää ottamaan teetä!

ÄÄNIÄ

— Kiitoksia vain!

— Kiitos, kiitos!

Poistuvat puhellen. Lindevall ja Storm jäävät.

STORM

vieläkin kiihtyneenä, vaikka hän on tähän asti koettanut sitä huolellisesti peittää.

Voitko sinä ymmärtää, mitä tuo Göös oikein tarkoitti..? Kun tekee suoranaisen skandaalin...

LINDEVALL

En usko, että hän mitään tarkoitti... juovuksissa oli. Mutta tiedätkö, minä ihailin sinun mielenmalttiasi, kun jaksoit hillitä itsesi... Ei sinun enää tuosta tulisuudestasi tarvitse olla huolissasi...

STORM

miltei alakuloisesti.

Kiitos vain, veli hyvä, myötätunnostasi... Kyllä se äsken vaikealta tuntui, mutta koetan aina täst'edekin...

LINDEVALL

Oikein! — *Kiihtyen* — Ja ellei tuo aasi pyydä sinulta anteeksi viimeistään huomisaamuna — niin hän joutuu minun kanssani tekemisiin...

STORM

lyöden häntä olkapäälle, hymyillen.

No veikkonen! Nythän minä saan jo ruveta sinua varottelemaan.

MIRJAM

ilmestyen ovelle, leikillisesti.

Mutta herra Lindevall! Tehän viivytätte meidän uutta vierastamme!

LINDEVALL

samoin.

En mitenkään! Te neiti, saatte hänet nyt heti paikalla haltuunne! Minä jätän hänet tähän ja riennän teetä ottamaan. — *Pysähtyy ovelle, uhaten sormellaan* — Mutta, mutta...

MIRJAM

nauraen.

Olkaa vain rauhassa, herra Lindevall!

Lindevall poistuu.

MIRJAM

astuu nopeasti Stormin luokse ja tarttuu hänen käteensä.

Minä olen kaiken aikaa nähnyt, miten levoton te olette ollut ... Minä pyydän: haihduttakaa vihdoin mielestänne tuo ...

STORM

epäröiden.

Enhän minä mitään ...

MIRJAM

Älkää kieltäkö, minä kyllä näin ... Oi jospa tie-

täisitte miten pahoillani olen, että teille minun luonani sattui tuollainen ikävyys!

STORM

lämpimästi.

Neiti hyvä... älkäämme puhuko siitä! Vaikka olisi sattunut mitä tahansa, niin sen korvaa kymmenkertaisesti teidän seuranne.

MIRJAM

tekeytyen lempeän moittivaksi.

Tekin, herra Storm! Minä luulin, että te olisitte kokonaan toisenlainen kuin muut, jotka aina imartelevat... Mutta nyt huomaan pettyneeni.

STORM

Kuulkaa, minä vakuutan kunniasanallani, etten imarrellut! Tiedättekö neiti, siitä asti kun näin teidät keran Opheliana, olette te aina ollut mielessäni. Olisin niin mielelläni tahtonut tuntea teidät lähemmin.

MIRJAM

veitikkamaisesti.

Mikä olisi teidät siitä estänyt, jos asia olisi niin kuin sanotte...?

STORM

epävarmasti.

Emme ole tavanneet siten, että... olisi ollut...

MIRJAM

Olimmehan me yhdessä tuomari Lindevallin luona..

STORM

Niin — mutta siellä en saanut edes pienintäkään tilaisuutta puhua kanssanne kahdenkesken. — *Hiljaa, kiihkeästi* — Ja nyt kun minulla vihdoin on tilaisuus siihen... kun tunnen itseni siitä hyvin onnelliseksi — silloin te sanotte, että minä imartelen.

MIRJAM

hiljaa, kiehtovasti.

Minä olen hyvin pahoillani... mutta myöskin iloinen... jos olin väärässä.

STORM

Te olitte väärässä... Ettekö te sitten usko minua?

MIRJAM

heittäen äkkiä kaiken teeskentelyn.

Olen tehnyt teille väärin, antakaa minulle anteeksi... Minä uskon teitä täydellisesti... Niin — minä olen vakuutettu siitä, ettette koskaan puhu muuta kuin totta... Ettekä voi uskoa, miten hyvin ymmärsin teidät äsken. Sillä minäkin olen orpo...

STORM

lämpimästi.

Niinkö? Tekin... Silloin te kyllä ymmärrätte... Te tunnette silloin tuon tunteen.

MIRJAM

liikutettuna.

Tunnen, tunnen... Eikä kukaan muu kuin se,

joka on sen kokenut, saatakaan käsittää, kuinka kauhealta tuntuu, kun ihminen ensikerran tajuaa, että suloinen lapsuus on auttamattomasti, ikuisesti kadotettu — kun tuntee, ettei saa siitä yhtä ainoata päivää takaisin... Ei nähdä koskaan äitiään, vaikka kuinka polttavasti kaipaisi... Silloin tuntuu kuin särkyisi jotakin...

Äänettömyys.

STORM

on katsonut Mirjamiin kuin huumaantuneena; kiihkeästi.

Oi minä en tahdo voida uskoa sitä, että me olemme vasta äskettäin tutustuneet! Minusta tuntuu kuin olisin tuntenut teidät kauan, jo lapsuudesta asti... Eikä kukaan ole vielä koskaan osoittanut minulle tuollaista ymmärtämystä.

MIRJAM

sisäisellä innostuksella.

Se johtuu ehkä siitä, että kohtalossani on jotain samanlaista kuin teidänkin... Ja minä olen varma, että tulen muistamaan tämän illan hyvin kauan... aina... Ja kun en tiedä koska teidät taas näen — niin tahtoisin sanoa, että... että te tietämättänne olette taiteilija...

STORM

luoden katseensa alas.

Nyt minun täytyy ruveta syyttämään teitä samasta rikoksesta, josta te äsken minua syytitte...

MIRJAM

hieman hämmentyen; hurmaavasti hymyillen.

Niin — me taidamme sitten molemmat olla syyllisiä...

STORM

tarttuen hänen käteensä; tulisesti.

Jospa te tietäisitte, miten...

LUND

ilmestyy ovelle, katsoo terävästi Stormia ja lausuu kumartaen.

Anteeksi... minä en huomannut...

Poistuu.

STORM

kummastellen.

Miksi herra Lund katsoi minuun niin merkillisesti? Lieneekö hän suuttunut?

MIRJAM

hämillään.

Mistäpä hän olisi suuttunut...? Se on vain mielikuvitusta...

STORM

Ei, ei se ole mielikuvitusta... minä näin sen. — *Iloisesti* — Mutta sehän on samantekevää! Minä en välitä koko maailmasta!*Vieraita tulee sisään.*

STORM

hämmentyen.

Niin... niin, sitä minun piti vielä kysymän, että saammeko nyt pian nähdä teitä jossakin suuressa osassa?

MIRJAM

Harjoitteleimme par'aikaa Romeota ja Juliaa — jossa esiinnyn Juliana.

LINDEVALL

joka on tullut heidän seuraansa.

Sepä on hauska uutinen! Tulee olemaan suuri
nautinto nähdä teidät Juliana.

MIRJAM

Jospa nyt onnistuisin . . .

LINDEVALL

Sehän on ilman muuta selvä!

STORM

Koska ensi-ilta onkaan?

MIRJAM

huolettomasti.

Oh, siihen on vielä kuukausi!

Kaikki vieraat alkavat lähteä. Kättelevät Mirjamia.

Vain epäselvästi kuuluu seuraavia

ÄÄNIÄ

— Kiitos vain kaikesta! Minun on nyt lähdeävä!

— Hyvästi nyt . . . älkää unohtako!

— Näkemiin, hyvä neiti . . .

— Hyvää yötä, neiti!

LUND

kuiskaten.

Rakas Mirjam . . . enkö saa jäädä . . . ?

MIRJAM

hermostuen.

Ei, ei . . . Et millään ehdolla.

LUND

Miksi en? Minä olen niin levoton... Sano, minkä vastauksen annat siihen... tiedäthän. Sinä et ole vielä mitään vastannut...

MIRJAM

tuskautuneena.

Ystäväni... En minä nyt voi mitään vastausta antaa — olen vielä niin kiihoittunut tuosta tapauksesta... Mene nyt heti toisten mukana, ettemme herätä huomiota — *Huomaa, että Lindevall ja Storm ovat vielä eteisessä ja lisää kovemalla äänellä* — Hyvästi nyt, herra Lund... voikaa hyvin!

LUND

alistung.

Hyvästi.

Poistuu.

MIRJAM

huutaa.

Herra Lindevall!

LINDEVALL

Tässä olen... Millä voin teitä palvella?

MIRJAM

Tarkoitan vain, ettette hyvästiä sanomatta menisi... Ja sitten on minulla sanottavaa teidän ystävällenne... Niin, herra Storm — minun on pyydetävä teiltä jotakin...

STORM

kohteliaasti.

Ja olkaa varma jo edeltäpäin, että se pyyntö täytetään.

LINDEVALL

Hyvää yötä, neiti! Ja kiitos teille kaikesta! Näke-
miin, Bruno.

Poistuu.

MIRJAM

hiukan arasti ja epävarmasti.

Niin... sitä minun piti vieläkin pyytää, että te kokonaan unohtaisitte sen ikävän, mikä täällä tapahtui... Ja sitten — niin, te sanoitte äsken tunteneenne kuin me olisimme jo kauan tunteneet toisemme... Minä olen kuullut sen lauseen ennenkin ja luullut sen fraasiksi — *Hiljempää* — Mutta nyt tunnen, että se on totta... Sillä minustakin tuntuu — aivan kuin te olisitte hyvin... hyvin läheinen...

STORM

tarttuu hänen käteensä, ja vaikkei hänen sanoissaan ole mitään, kuastuu hänen tulisessa katseessaan ja hillityssä äänessään outo rajuus ja voima, joka paljastaa sen, mitä sanat eivät ilmaise.

Niin, niin — minun täytyy saada tavata teitä...

MIRJAM

katsahtaen häneen kiehtovasti.

Niin, sitten soitan Sibeliustakin...

Ja taas hän katsahtaa Stormiin tuolla omituisella katseellaan, joka saa tämän punastumaan.

STORM

hiljaa, pidätetyllä kiihkolla.

Koska saan tulla..?

MIRJAM

kuiskaten.

Huomenna . . .

*Pudistavat toistensa käsiä ja Storm lähtee ovea kohti.**Mutta ovella hän kääntyy, katsahtaen Mirjamiin, joka yhä seisoo paikallaan ja katsoo häneen. Hetken hän vielä seisoo ovella kuin epäröiden, mutta sitten hän äkkiä pitkin, notkein askelin tulee Mirjamin luokse, puristaa hänet rajusti rintaansa vastaan ja suutelee häntä suulle . . . Ja sitten hän menee — taakseen katsomatta.**Äänettämyys.*

MIRJAM

seisoo kuin huumaantuneena; vihdoin kuiskaa hän hiljaa, aivankuin uneksien.

Jumalani . . . Minä rakastan . . .

Esirippu.

TOINEN NÄYTÖS

Sama paikka kuin edellisessä näytöksessä. Nyt on kuitenkin näkyvissä rinnakkain sekä eteinen että seurusteluhuone. Eteisessä on korkea peili, pieni pöytä ja vaateteline. Seurusteluhuoneessa on kaikki muuten ennallaan, paitsi seinälle on ilmestynyt aivan vihreitä seppeleitä ja pöydällä on uusia, tuoreita kukkia.

Mirjam loikoo keveästi puettuna matalalla sohvalla, lukien jotakin kirjaa.

Jonkun ajan kuluttua kuuluu vasemmalla etäinen ovikellon soitto. Ingrid tulee avaamaan ja sisään astuu Lindevall.

LINDEVALL

Olkaa hyvä ja kysykää, ottaako neiti vastaan.

INGRID

Kyllä.

MIRJAM

on heti vieraan tultua ponnahtanut ylös sohvalta, luo silmäyksen peiliin, ja kun Ingrid ilmestyy ovelle, kysyy hän jännittyneenä.

Kuka?

INGRID

Tuomari Lindevall ja kysyy, ottaako neiti vastaan.

MIRJAM

ihmetellen.

Hänkö? Pyydä hänet sisään.

LINDEVALL

rientää kättelemään Mirjamia.

Hyvää huomenta neitiseni! Sallikaa minun kiittää eilisillasta ja sydämestäni onnitella suurenmoisen voittonne johdosta . . . Te olitte todella hurmaava Julia!

MIRJAM

hymyillen.

Ja te, herra Lindevall, olette aina yhtä kohtelias . . .

LINDEVALL

Minä vakuutan neiti, ettei se ollut mikään korulause! Ja kaikki olivat yhtä mieltä minun kanssani! — *Hymyillen* — Mutta koska te olette niin kiittämätön, niin minä käyn heti asiaan . . . Olen näet koko aamupäivän etsinyt ystäväni Stormia kuin innokkain salapoliisi — tietysti tuloksetta! Ja minä toivon, ettette pahastu vaikka tunnustankin, että luulin tapaavani hänet täältä . . . Eikö hän ole käynyt vielä teitä tervehdimässä?

MIRJAM

epäröiden.

Ei . . . hän ei ole käynyt täällä . . . Mutta minä luulen, että . . . No niin — teille voin sanoa, että hän on parhaillaan tutkinnossa . . . hänellä on viimeinen tentti tänään.

LINDEVALL

hämmästyneenä.

Tentti. . ?

MIRJAM

Niin.

LINDEVALL

Kas tuota veitikkaa kun ei ole sanallakaan minulle ilmoittanut — hän on tahtonut taas yllättää! Mutta hän on todellakin omituinen — hän tekee kaikki aivan-
kuin leikillä! Että hän, joka on urheiluun käyttänyt
niin paljon aikaa, että nyt on maan paras ylioppilas-
urheilija, tulee kolmessa vuodessa kandidaatiksi — se
on todellakin yllätys.

MIRJAM

Niin, jos hän nyt läpäisee . . .

LINDEVALL

Läpäisee? Se on jo edeltäpäin tiettyä, että hän
läpäisee! Minkä kerran panee päähänsä, sen hän myös-
kin toteuttaa. Hän on nyt kerran sellainen. — *Hymyillen* — Niin ettei teidän siitä tarvitse rauhaton
olla.

MIRJAM

hymyillen hämillään.

Olisinko mielestänne kovin utelias, jos kysyisin,
miksi niin innokkaasti olette etsinyt Brunoa . . . herra
Stormia tarkoitan . . .

LINDEVALL

muuttuen vakavaksi.

Niin — minun on todellakin hänelle ilmoitettava

eräs tärkeä asia . . . kuinka nyt sanoisin: virka-asia . . .
 Mutta suotteko anteeksi, ellen sanoisi sitä . . . ? — *Mir-
 jam näyttää säikähtyvän* — Ei ei, neiti, se ei ole mitään
 ikävää! Päinvastoin tulee se tuottamaan hänelle ja
 teille iloa . . . Kun myöskin tiedän, että hän mielellään
 itse ilmoittaisi sen asian teille, niin minun täytyy luo-
 pua siitä mieluisasta tehtävästä . . . Muuten olen aivan
 varma siitä, että te, neiti, tulette olemaan ensimmäinen,
 jolle hän sen ilmoittaa — hän on rientävä tänne ensi-
 mäisellä autolla minkä tapaa!

MIRJAM

hämillään ja iloisena.

Älkähän nyt, herra Lindevall.

LINDEVALL

nousten.

Uskokaa vain minua! — *Leikillisesti* — Nyt menen
 väijymään hänen asuntoonsa . . . Ja toivokaamme,
 että hän malttaisi poiketa sinnekin — koska se on aivan
 tien varrella. Hyvästi neiti!

MIRJAM

Hyvästi, hyvästi! Tervetuloa toistekin!

Saattaa hänet eteiseen.

MIRJAM

kävelee kiihoittuneena ja mutisee hiljaa.

Tuottaa iloa hänelle ja teille . . . Mitä se on . . . ?
Ingrid tulee sisään, aikoen mennä makuuhuoneeseen.

MIRJAM

ystävällisesti.

Tuleppa taas vähän juttelemaan, Ingrid... Minulla on niin levoton ja ikävä olo.

INGRID

ihmetellen.

Ikävä...?

MIRJAM

hymyillen.

Onko se sinusta niin ihmeellistä...?

INGRID

hiljaa.

Hänhän rakastaa teitä...

MIRJAM

Voi hyvä Ingrid... Kyllä näkyy, ettet ole itse rakastanut, kosket tunne tuota levottomuutta ja kaipuusta, joka valtaa mielen aina, kun on erossa rakastetustaan. — *Ingrid painaa punastuen katseensa alas* — Tai tiedätkö sinä... Rakastatko sinäkin...?

INGRID

hiljaa.

Rakastan...

MIRJAM

hämmästyen.

Hyvänen aika, Ingrid! Ja sinä et ole koskaan minulle kertonut... No, rakastaako hän sinua?

INGRID

Ei.

MIRJAM

muuttuen vakavaksi.

Mutta hyvä lapsi! Kuka on sellainen... joka ei sinua rakasta, jos sinä kerran häntä rakastat...?

INGRID

Hän ei lainkaan tiedä...

MIRJAM

Onko tuo mahdollista...? Minkälainen hän on? Etkö sinä aio sanoa hänelle?

INGRID

varmasti.

En koskaan!

MIRJAM

Siinä teet väärin, Ingrid. Nykyään täytyy naisellakin olla oikeus ilmaista tunteensa.

INGRID

surullisesti.

Mitä se hyödyttäisi? Hän ei kuitenkaan minua koskaan rakasta...

MIRJAM

Rakastaako hän jotain toista...?

INGRID

Rakastaa...

Peittää käsillään kasvonsa, hengittäen raskaasti.

MIRJAM

liikutettuna, silittäen Ingridin tukkaa.

Älä sentään murehdi... lapsi parka. Elämä on sellaista. Meillä kaikilla on omat onnettomuutemme ja surumme... ja pelkomme... — *Äänettömyys* — Katsos Ingrid, minäkään en ole onnellinen... Minä niin kauheasti pelkään, että Bruno kerran saa tietää mitä on ollut herra Lundin ja minun välillä.

INGRID

Tiedättekö mitä, neiti...? Minäkin olen pelännyt sitä teidän puolestanne...

MIRJAM

kuin kauhulla.

Sinäkin...? Kuinka sinäkin sitä pelkää?

INGRID

En tiedä — pelkään vain...

MIRJAM

yhä kasvavalla kauhulla ja levottomuudella.

Oi se ei saa tulla ilmi! Ei, ei, ei... Sillä enhän minä ketään toista ole koskaan rakastanut kuin Brunoa. Onneksi ei kukaan muu kuin sinä tiedä Lundista — ja ethän sinä koskaan kerro...?

INGRID

luoden katseensa alas.

Enhän minä... Kuinka neiti voi sellaista ajatella...? Soiko ovikello...?

Tulee eteiseen ja aukaisee oven, mutta siellä ei olekaan ketään. Mirjam seisoo jännittyneenä odottaen, mutta kun ei kukaan tule, alkaa hän levottomana kävellä.

Hetken kuluttua istuu hän pianon ääreen ja alkaa soittaa Valse tristeä.

Kun hän on hetken soittanut, tulee eteiseen Lund. Hän on vakavan, miltei surullisen näköinen ja puhuu tummalla, hiljaisella äänellä.

LUND

Olisitteko ystävällinen ja kysyisitte, voiko . . .

INGRID

Kyllä . . .

Kun Ingrid aikoo heti lähteä ilmoittamaan, tekee Lund liikkeen kädellään ja jää äänettömänä kuuntelemaan Mirjamin soittoa.

MIRJAM

Lopettaa äkkiä soittonsa kesken, katsahtaa kelloaan ja nousee taas kävelemään.

INGRID

tullen seurusteluhuoneeseen Mirjamin luokse. Herra Lund on siellä ja tahtoi puhutella neitiä.

MIRJAM

hätkähtäen.

Hän . . .

INGRID

Saako hän tulla?

MIRJAM
levottomasti.

Mitä, mitä minä teen..? — Tulkoon nyt sitten.

LUND
tulee sisään.

Suo anteeksi Mirjam, että tulin luoksesi... Ja kiitos soitosta... kuuntelin sitä hetken tuolla — eteisessä...

MIRJAM
jonka on vallannut levottomuus ja salainen pelko.
Ole hyvä ja istu...

LUND
Kiitos! — Oletko huomannut, että sanomalehdet kilvan kiittävät sinun Juliaasi? Etkä voi uskoa, miten sydämestäni otan osaa menestykseesi. — Mutta rakas ystävä, sinähän näytät olevan huonolla tuulella.

MIRJAM
vältellen.
Enhän minä... Olen vain *hieman* alakuloinen.

LUND
Miksi sitä kiellät? — *Hiljaa* — Ja sinua ei enää koskaan saa tavata...

MIRJAM
hiljaa.
Sinun ei olisi pitänyt tulla... Olenhan pyytänyt, ettet tulisi...

LUND

Minä en voinut olla tulematta... Minun täytyi
nähdä sinut... Minä en voi — minun täytyy saada
joku selvyys.

MIRJAM

Se on kyllä parasta... näin ei voi jatkua. — *Päättä-
västi* — Niin, kaiken täytyy olla lopussa meidän välil-
lämme.

LUND

hämmästyen.

Lopussa...?

MIRJAM

Niin.

Äänettömyys.

LUND

tukehtuneella äänellä.

Ei siis mitään enää...?

MIRJAM

Ei mitään enää.

Äänettömyys.

LUND

kuin itseksseen.

Niinkö kaikki sitten loppui...?

MIRJAM

päättävästi.

Niin täytyy.

*Lund painaa päänsä käsiensä varaan.**Äänettömyys.*

LUND

pidätetyllä vihalla.

Niin... niin... Ja kaikki tuon kirokun poikaulikan tähden... joka...

MIRJAM

nousee tulistuneena; keskeyttäen.

Minä toivon, että käytät hänestä toisenlaista puhetapaa!

INGRID

juoksee pelästyneenä seurusteluhuoneen ovelle.

Herra Storm tulee... näin akkunasta...

Mirjam ja Lund hypähtävät seisoalleen pelästyneinä kuin pahanteossa tavatut lapset. Samassa kuuluu ovikellon soitto, Ingrid vie Lundin hatun ja päällystakin huoneeseensa ja rientää avaamaan. Ja niinkuin myrskytuuli, tulee sisään Bruno Storm; kun hän on riisunut päällystakkinsa, näkyy että hän on puettu frakkiin.

STORM

ilon ja onnellisuuden vallassa.

No, kuinka voi Ingrid?

INGRID

iloisesti.

Kiitos... oikein hyvin!

STORM

Vieläkö Ingrid muistaa sitä kun olimme yhdessä juhannustulilla — siellä maalla...?

INGRID

kuiskaa punastuen.

Tietysti muistan...

STORM

Mehän tanssimmekin silloin kerran... eikö niin?
Ehkäpä kaksikin kertaa?

INGRID

Niin...

MIRJAM

seurusteluhuoneessa.

Mitä on tehtävä?

LUND

katslee ympärilleen aivankuin hurjistuneena.

MIRJAM

Mene tuonne — ja ole hiljaa! — *Työntää Lundin ruokailuhuoneeseen.*

Se tapahtuukin viime hetkellä, sillä heti sen jälkeen Storm lupaa kysymättä, koputtamatta astuu reippaasti seurusteluhuoneeseen.

Eteisenpuoleinen ovi on jäänyt auki. Ja kun Ingrid menee sitä sulkemaan, epäröi hän omituisesti, mutta jää kuitenkin kuuntelemaan.

STORM

Hyvää huomenta, Mirjam!

MIRJAM

syöksyy häntä vastaan kietoen paljaat käsivartensa hänen kaulaansa.

Vihdoinkin sinä tulit!

Suutelevat.

STORM

Odotitko?

MIRJAM

Oi, tiedäthän sinä sen...

STORM

Mutta sinähän olet vallan kalpea.

MIRJAM

hämmästyneenä.

Olenko minä...? Niin... minun oli sinua niin ikävä... Odotin sinua niin kovin... — *Jännittyneenä* — No miten...?

STORM

Tutkintoko? Se meni loistavasti... Sinun tulee aina tästälähtien kutsua minua herra kandidaatiksi... — *Vakavasti* — Mutta tuollaiset tutkinnot eivät paljon merkitse. Pääasia on, että taas näen sinut...

MIRJAM

suudellen kiihkeästi Stormia.

Oi Bruno... Mutta sinä et tiedä, miten odotin, kaipasin sinua... Se on niin kummallista! Kun en ole sinua tavannut, niin olen aivankuin sairas... Ja heti kun tulet, muuttuu kaikki! Tunnen veren kuumana kiertävän ruumiissani... on aivankuin kuulisin lintujen laulua ja tuntisin kukkien tuoksun...

STORM

Rakas... täällä onkin kukkien tuoksua! Ah, tuossa ovat kukat, jotka sait eilen-illalla.

MIRJAM

vakavasti.

Bruno — tule istumaan tänne. Minä tahdon kysyä sinulta . . .

Istuutuvat sohvalle.

STORM

No mitä?

MIRJAM

tarttuu hänen käsiinsä, katsoen silmiin.

Sano nyt rakas, onnistuinko Juliana eilen? Sanomalehdet kyllä ovat kiittäneet esitystäni, mutta sinun arvostelusi merkitsee minulle enemmän kuin kaikki sanomalehdet . . .

STORM

Sanoakseni lyhyesti, niin olit sinä mielestäni suurenmoinen! Luulen, ettei sitä osaa voi sen paremmin esittää.

MIRJAM

iloisena.

Puhutko ihan tosissasi, rakas?

STORM

Saatatko sitä epäillä?

MIRJAM

Sitten olen rauhallinen. Kun sinä vain pidät minun esityksestäni, en muusta välitä.

STORM

Ja huomenillalla taas?

MIRJAM

Huomenillalla taas!

STORM

Vai niin.

MIRJAM

Mitä? Näyttää aivankuin et soisi minun näyttelevän! Niinkuin olisit pahoillasi...

STORM

Sinä et saa nauraa, mutta minä olen miltei mustasukkainen Romeollesi, Lindénille... Tunnen suoranaista tuskaa kun häntä hyväilet... Ja nuo hellät sanat...

MIRJAM

hellästi ja kiehtovasti.

Sinä oma, rakas — *Suutelee* — tyhmä armaani! Etkö sitten ymmärrä, että sinua minä ajattelen, sinua suutelen — ja sinulle olen kaikki nuo hellyydet tuhlaavinani.

STORM

Anna minulle anteeksi. Minä olen narri, mutta rakkauteni tekee minut siksi. — *Hiljaa, liikutettuna* — Oi Mirjam... Minä olen tähän asti kulkenut kuin sokea... vasta sinut nähtyäni tiedän, tunnen mitä elämä on. Oi jospa tietäisit...

MIRJAM

Miksi en tietäisi, kun tunnen itse samoin...

Suutelevat pitkään.

Ingrid on tuskallisimmin ilmein kuunnellut. Nyt hän sulkee hiljaa oven ja alkaa aivankuin horjuen poistua.

Mutta samassa hän vaipuu tuolille, ja rajusti nyyhkyttäen painaa hän kasvonsa pöytää vasten. Hetken kuluttua hän nousee ja poistuu omaan kamariinsa.

STORM

Tiedätkö mitään uutta, Mirjam?

MIRJAM

En.

STORM

Minulla on iloinen uutinen... Tai oikeammin sanoen: minulla on paljon ilmoitettavaa...

MIRJAM

jännittyneenä.

Mitä se on?

STORM

Siis ensiksi: Minä olen saanut perinnön.

MIRJAM

hämmästyen.

Perinnön...?

STORM

Niin. Isoisäni, jonka kuolemasta sinulle kerroin, on testamentannut minulle neljäkymmentätuhatta markkaa — Arvid kävi siitä juuri ilmoittamassa. Toiseksi sain juuri tietää, että isoisän hautajaiset ovat jo huomenna ja minun on nyt lähdettävä sinne kahden-toista junalla. — Ja lopuksi, että heti kun tulen hautajaisista, ryhdyn toimenpiteisiin avioliittoamme varten.

MIRJAM

aivankuin huumaantuneena.

Mitä sinä oikein puhut, Bruno? Minä en voi ymmärtää näin yht'äkkiä... Onko tuo kaikki totta... mahdollista?

STORM

Kaikki on totta! Ja minä olen niin iloinen ja onnellinen, etten vielä koskaan ole ollut... Onni on vyörynyt yht'äkkiä ylitseni, enkä oikein tiedä mitä tekisin!
Syleilee ja suutelee Mirjamia.

MIRJAM

koettaen saada äänensä moittivaksi.

Bruno, Bruno! Etkö yhtään muista, että isoisäsi on juuri äskettäin kuollut...?

STORM

Niin, se rakas, rakas isoisä... Mutta usko minua Mirjam: jos hän voisi nähdä minut tällä hetkellä, niin hän ei moittisi minua. Hän tietäisi myöskin silloin, miten onnellinen on hänen pojanpoikansa, josta hän niin paljon piti.

MIRJAM

Saattaa olla niinkuin sanot — ja onkin! Mutta lähdetkö todellakin niin kauas? Et siis huomenna lainkaan tule luokseni...?

STORM

Minun täytyy, rakkaani. Enhän missään tapauksessa voi jäädä pois hautajaisista. Mutta maanantaina, siis ylihuomenna, olen jälleen luonasi! Ja silloin... Tah-

dothan, että menemme naimisiin niin pian kuin mahdollista?

MIRJAM

kuumasti.

Minä tahdon, armaani . . . pian! Minähän rakastan sinua.

Suutelevat.

STORM

Ajattele, että kaikki tuli niin äkkiä, ettemme ole ehtineet juuri puhuakaan naimisiinmenosta — eikä paljon muustakaan! Miten sinä tahtoisit Mirjam — matkustammeko Englantiin ja menemme siellä siviiliavioliittoon, vai miten? Niinpä todellakin — minun täytyy neuvotella juristimme Arvidin kanssa . . . hän kyllä tietää miten on paras menetellä.

MIRJAM

muuttuu äkkiä vakavaksi ja sanoo kuin uuden ajatuksen valtaamana.

Sinä olet oikeassa . . . Me olemme liian vähän puhuneet tulevaisuudesta, elämästä . . . — *Hiljaa* — Mutta jospa kaikki onkin mahdotonta . . .

STORM

Mikä olisi mahdotonta?

MIRJAM

yhä vakavampana.

Kaikki — meidän onnemme . . .

STORM

hämmästyen.

Miten niin? —

MIRJAM

epäröiden.

Niin Bruno . . . oletko sinä ajatellut yhtä seikkaa meidän välillämme, joka . . . joka . . .

STORM

maltittomana.

Mutta sanohan nyt, mitä tarkoitat.

MIRJAM

hiljaa, miltei tuskallisesti.

Sitä, että . . . että minä olen paljon v a n h e m p i kuin sinä . . .

STORM

purskahtaen nauruun.

Voi rakas, mitä sinä puhut . . . ?

MIRJAM

Ehkä sinä et ole tätä asiaa koskaan ajatellut — mutta minä olen. Ajattelehan, että minä olen seitsemän vuotta sinua vanhempi. Minä olen ehkä jo harmaa-päinen, kun sinä olet vielä nuorekas . . . — *Miltei uhkaavasti* — Ja entäs, jos sinä silloin kadut . . . ajattelet, että minä olen sinulle taakkana . . .

STORM

hellästi ja tulisesti.

Minä vannon, että se ei milloinkaan tapahdu!

Usko minua: tuo epäily ei johdu muusta kuin siitä, ettet tunne minua. Jos sinä tuntisit, niin huomaisit sen aivan mahdottomaksi.

MIRJAM

alakuloisesti.

Ei sitä voi edeltäpäin tietää...

STORM

Etkö sinä siis tiedä?

MIRJAM

Kyllä minä tiedän mutta...

STORM

keskeyttäen.

Mutta miksi sitten minua epäilet? Mirjam, sinä et saa — minä en voi olla missään, jos sinä tuollaista ajattelet! Minä rakastan sinua niin, etten koskaan luovu sinusta! En, en... — *Suutelee Mirjamia* — Ja, minä toistan vieläkin, että tuo epäluulo johtuu yksistään siitä, kun et minua tunne?

MIRJAM

Saattaa olla, etten sinua vielä oikein tunne... Mutta ethän pahastu, jos tahtoisin puhua vieläkin yhdestä asiasta...?

STORM

Miten saattaisin pahastua? Olen päinvastoin iloinen, jos sanot aivan suoraan, mitä ajattelet.

MIRJAM

tarttuen Stormin käteen; hieman epäröiden.

Sinä viittasit jotain sinnepäin, että menisimme siviiliavioliittoon... Tarkoitatko, ettemme antaisi vihkiä itseämme..?

STORM

Kyllä minä sitä ajattelin...

MIRJAM

arasti.

Tiedätkö, minä tahtoisin kuitenkin...

STORM

muuttuen vakavaksi.

Minusta ei tuo vihkeminen ole muuta kuin vanha seremonia — joka sitäpaitsi on alentavaa naiselle.

MIRJAM

keskeyttäen hellästi.

Niin se voi olla sinusta — mutta minä olisin niin iloinen. Vihkimisessä on sentään jotakin juhlallista ja kaunista, jonka muistaa koko elämänsä ajan... Minä taidan olla lapsellinen, minä saatan olla kokonaan väärässäkin, ja olisin siitä hyvin pahoillani — mutta minusta tuntuu, ettemme tule oikein onnelliseksi, ellemme anna vihkiä itseämme... Se kiusaisi aina minua.

STORM

hieman naurahaen.

Sinä olet todellakin lapsellinen...

MIRJAM

vienosti.

Minä myönnän sen, rakkaani . . . Mutta myönnä tämä ainoa kerta minun lapsellisuuteeni. Minä lupaan olla sitten niin . . . niin hyvä sinulle! Koko elämäni ajan muistelen sinun myöntävyyttäsi. Ja ajattele: eihän siinä mitään pahaa tapahdu, ja jos se sinustakin on enemmän muotoasia . . .

STORM

keskeyttäen.

Ei — se ei ole minusta muotoasia! Järkeni, tunteeni, koko olemukseni on tuollaista vastaan! Se on yksi niitä keinoja, joiden avulla kirkko vuosisatoja on pitänyt naista vallassaan — alentanut ja polkenut häntä. Ja tarvitaanko nyt meidän välillämme tuollaista . . . ?

MIRJAM

Mutta ethän itsekään usko, että mitkään papit voisivat pitää minua vallassaan?

STORM

Miksi sitten tahdot tuollaista vihkimistä?

MIRJAM

kietoen kätensä hänen kaulaansa.

Rakas, rakas, en osaa sitä oikein sanoa . . . Mutta ethän tahdo, että tulisin onnettomaksi. Ethän tahdo mitään ikävää varjoa välillemme . . . ?

STORM

katkerasti.

Minusta tuntuu kuin sinä et tahtoisi tietää mitään

minun tunteistani. Sinä et ajattele yhtään, että tuollainen toimitus on kokonaan tunteitani ja periaatteitani vastaan.

MIRJAM

kiehtovasti.

Periaatteet, periaatteet... mitä me niistä välitämme? Ajattele, miten onnellisiksi me tulemme...

STORM

Rakas Mirjam! Älä vaadi tuota toimitusta — se painaisi muistoani kuin jokin alentava teko.

MIRJAM

tekeytyen syvästi loukkaantuneeksi.

Koska se sinusta on alentava teko, niin kyllä sinut siitä vapautan. Enhän mitenkään saata ruveta turmelemaan sinun hyviä ja vapaamielisiä periaatteitasi!

STORM

hämmästyen.

Mitä sinä sanot... mitä tarkoitat...? Se ei ole mahdollista...

MIRJAM

tahtoen yhä haavoittaa sanoillaan.

Se on mahdollista! Tai täytyykö minun sanoa vielä selvempään? Kuule siis: minä en mene sinun kansasi naimisiin!

STORM

hätkähtää ensin, niinkuin olisi saanut ankaran iskun ja on hetken ääneti. Mutta hänen voimakas, väkivaltainen luonteensa saa ylivallan ja hän sanoo hiljaa ja lujasti.

Sinun täytyy. Minä tahdon sinut.

MIRJAM

todellisella suuttumuksella.

Täytyy! Kuka minut siihen pakottaa? Enkö ole vapaa tekemään mitä tahdon — menemään naimisiin kenen kanssa tahdon?

STORM

nousee ja silmäilee ympärilleen niinkuin ei käsittäisi mistä on kysymys tai katselisi hän asetta ja aikoisi lyödä kaikki murskaksi. Silloin huomaa hän pienellä pöydällä Lundin hansikkaat. Hän kalpenee, astuu hitaasti pöydän ääreen ja ottaa hansikkaat käteensä. Tuijottaen kauan Mirjamia läpätunkevasti, sanoo hän matalalla, käheällä äänellä.

Kenenkä nämä ovat?

MIRJAM

on niin tyrmistynyt, ettei voi sanoa mitään.

STORM

hiukan ääntään korottaen.

Kenenkä nämä ovat?

MIRJAM

sopertaen kalpeana.

Minä en tiedä . . .

STORM

kähisten hiljaa ja uhkaavasti.

Et tiedä . . . ? Koeta muistella . . . Koeta muistella.

MIRJAM
tuskallisesti.

Kuinka sinä nyt noin..? Mitä sinä oikein tarkoitat..?

STORM
katsellen ympärilleen kuin aikoisi ruveta etsimään.
Minä tahdon tietää kenenkä ne ovat...

MIRJAM
yhä enemmän hätääntyen.
Ei, ei, ei! Älä osoita tuollaista epäluuloa... Pitäisihän sinun ymmärtää...

STORM
tuijottaa häneen hurjin katsein ja sanoo vihdoinkin järkkähtämättömästi.
Minä tahdon tietää.

MIRJAM
kuin vapautuen.
Ah niin — nyt muistan... Ne ovat kai Lindevallin — hän kävi täällä.

STORM
muistaen, hämmentyneenä.
Niin... niinpä todellakin... Hän kertoi käyneensä täällä.

MIRJAM
vielä pelästyneenä, mutta hellästi.
Oi, miten sinä pelotit minut! Miten paha sinä olet, Bruno... Kuulustelet minua aivankuin jokin tutkintotuomari...

STORM

sisäisen kiihtymyksen vallassa.

Niin, minä olen niin paha, ettet sinä saata sitä käsittää! En voi edes itsekään ymmärtää, miten hirveä ajatus minulle tuli... — *Kuiskaten* — Minä ajattelin, että jos sinä olet ollut jonkun toisen — niin minä tartun sinun kaulaasi ja...

MIRJAM

Mitä kauheita sinä puhut...?

STORM

yhä kiihtyen.

Niin... se on kauheata, mutta minä rakastan sinua niin suuresti... että sinun täytyy tulla omakseni! Se voi olla väärin, se voi olla mielettömyyttä — mutta sinun täytyy olla yksistään minun! — *Hän muuttuu pelottavan näköiseksi ja sanoo hiljaa, hammasta purren* — Kun ajattelen, että joku suutelisi ja syleilisi sinua... ja minä sen saisin tietää... — niin minä — niin... siitä seuraisi onnettomuus...

MIRJAM

syöksähtää väristen seisalleen, sopertaen.

Rauhoitu, rauhoitu...

STORM

Sinä... sinä kalpenet? — *Lähenee uhkaavasti Mirjamia* — Sano heti, onko sinulla rakastaja — minun täytyy se tietää...

MIRJAM

peräytyy kirkaisten.

Bruno . . . Bruno . . . !

STORM

kokonaan suunniltaan.

Onko se siis totta? Onko . . . onko? — *Puristaa niin rajusti Mirjamin rannetta, että tämä vaipuu kirkaisten polvilleen. Mutta Storm ei hellitä sittenkään, vaan sähisee entistä raivokkaammin* — Etkö sinä kuule . . . ? Vastaa minulle! Vastaa minulle! Kuuletko sinä?

MIRJAM

nyyhkyttäen.

Kuinka sinä voit sellaista ajatella . . . ?

Storm hellittää hänen kädestään.

MIRJAM

yhä polvillaan maassa, pidellen rannettaan.

Mitä aihetta sinulla on moiseen luuloon?

Äänettömyys.

STORMIN

raivo talttuu vähitellen, tuska ja häpeä valtaa hänet vastustamattomasti, ja hän mutisee itsekseen.

Voi minua . . . voi minua . . .

Sitten hän syöksyy Mirjamin luokse ja nostaa hänet sohvalle; kääntäen kasvonsa pois päin ja pidellen hänen kättään, sopertaa hän hiljaa.

Vieläkö . . . vieläkö sinä voit antaa anteeksi . . . ?

MIRJAM

yhä nyyhkyttäen.

Minä en olisi koskaan voinut uskoa, että sinä menisit niin pitkälle, että pahoinpitelisit naista...

STORM

aivankuin lyyhistyen näkymättömän iskun alle.

Minkälainen peto minä olen...

Äänettömyys.

MIRJAM

tukehtuneesti.

Niin Bruno... ehkä meidän on parasta erota nyt heti — ennenkuin se on myöhäistä. Näyttää siltä, ettemme kuitenkaan koskaan voi tulla onnellisiksi.

STORM

*vaipuu tuolille, tarttuu päähänsä ja kuiskaa käheästi,
kuin salaperäisellä kauhulla.*

Tuo kauhea... joka taas tuli... Minä olen kirottu.

MIRJAM

*katsoo häneen hetken, sääli ja hellyys valtaavat hänet;
hän menee Stormin luokse ja lausuu huolestuneena.*

Mitä sinä sanoit? Mikä sinulle tuli...? Sinähän aivan vapiset... ja kylmä hiki virtaa otsaltasi... Sano... puhu minulle.

STORM

*on hetken ääneti, sitten hän äkkiä syöksähtää polvilleen
Mirjamin eteen — ja niinkuin hänen sielunsa järkähtäisi,
avautuisi salaisimpia pohjia myöten, parahtaa hän
käheästi.*

Mirjam . . . älä tuomitse minua . . . Minä en voi sille mitään. Minä olen kirottu, kirottu . . .

Hänen äänensä katkeaa ikäänkuin tukahutettuihin nyyhkytyksiin.

MIRJAM

Bruno . . . puhu minulle. —

STORM

Niin — sinä ehkä hylkää minut . . . koko elämäni onni saattaa nyt mennä, mutta nyt minä tunnustan sinulle kaikki . . . Sillä sinä et tiedä, millainen olen . . . Minä pelkään, ettet sinä voi minua ymmärtää — kun en itsekään täysin ymmärrä . . . mutta, mutta . . .

MIRJAM

hyvällen hellästi hänen päätään.

Rakkaani . . . kerro minulle kaikki.

STORM

Niin Mirjam . . . Minä olen todellakin kirottu . . . Minä olen sellainen kurja, että kun raivostun, niin en voi hillitä itseäni . . . en tiedä mitä teen. — *Sisäisellä kauhulla* — Minulle tulee jonkunmoinen outo, kauhea halu iskeä, murskata, surmata . . .

MIRJAM

äänettömyyden jälkeen, hiljaa.

Onko se mahdollista . . .? Onko se totta?

STORM

Se on liiankin totta. Se on synkistänyt koko elämäni . . . Ja miten olenkaan koettanut taistella sitä

vastaan. Juuri sentähden olen niin paljon urheilutkin, jotta saavuttaisin mielenmalttia, kylmäverisyyttä. — *Epätoivoisesti* — Minä luulin sen jo voittaneeni — ja nyt se taas tuli. Kaikki on turhaa . . .

MIRJAM

liikutuksen ja hellyyden valtaamana.

Ei, ei — se ei ole turhaa! Sinä unohdat tuon, Bruno — sinun täytyy unohtaa se! Minä rakastan sinua!

STORM

hämmästyneenä, hiljaa.

Oi Mirjam . . . Voitko sinä sittenkin minua rakastaa?

MIRJAM

Enemmän, enemmän . . . Enemmän kuin omaa elämääni.

Äänettömyys.

STORM

häpeään valtaamana.

Nyt vasta oikein huomaa, minkälainen raakalainen minä olen . . . S i n u a minä saatoin epäillä.

MIRJAM

epäröiden.

Mutta jospa minä en olekaan sellainen kuin luulet . . . kuvittelet . . .

STORM

liikutettuna, hurmaantuneena.

Sinä o l e t sellainen! Kun katson sinua, niin tahdoisin vaipua maan alle kun muistan, miten . . . Ja

minä kiroan itseni jos vielä sinua epäilen. — *Nousee, tarttuu Mirjamin päähän, katsoen häntä silmiin* — Niin — sinähän et voi olla muuta kuin rehellinen, puhdas . . . Ja jos sellainen nainen rakastaa minua . . . enkä sittenkään kykene parantamaan itseäni — niin minä joudankin silloin hukkuu . . .

MIRJAM

tuskallisesti.

Älä . . . älä puhu noin . . .

STORM

Minun täytyy puhua . . . Minun on niin omituinen ja hyvä olla, nyt kun meidän välillämme ei ole mitään salaista, ei mitään epäiltävää. Ja minä tahdon tulla hyväksi. Minusta on kaikki kuin unennäköä, tuntuu niin kummalliselta, että sinä voit kuitenkin minua rakastaa — vaikka olen sellainen . . .

MIRJAM

hellästi ja kiihkeästi.

Armaani . . . Sinun rajuuttasi ja voimaasi minä rakastan . . . Kaikki muut ovat sinun rinnallasi raihnaisia raukkoja.

STORM

liikutuksen vallassa.

Sinä liioittelet, rakas . . . Katso, miten heikko olen . . . — *Syöksyy polvilleen Mirjamin eteen ja suutelee hänen käsiään* — Sinä annat siis minulle anteeksi . . . ?

MIRJAM

Sinulla ei ole koskaan ollutkaan minulta mitään anteeksi pyydettyä... — *Tarttuu Stormin päähän, suudellen häntä kiihkoisesti* — Jumalani... kuinka sinua rakastan...

STORM

Mirjam... tästälähtien en sano sinulle yhtään pahaa sanaa. Jos sinä tämän illan voit unohtaa, niin minä lupaan, etten enää koskaan... en koskaan...

MIRJAM

keskeyttää hymyillen, sulkien kädellään hänen suunsa.

Hiljaa! Et saa mitään luvata! Sinä et tunne itseäsi siinä suhteessa — mutta minä sinut tunnen... Sinä olet suuri tyranni, Bruno... Oikea itämainen itsevaltiainen!

STORM

vastustaen.

Ei, ei...

MIRJAM

Olet, olet... Mutta siitä huolimatta rakastan sinua.

STORM

tulisesti.

Oi pieni, suloinen Mirjamini...

Suutelee.

MIRJAM

Bruno, Bruno... sinä myöhästyit junasta! Katsoppas kelloa.

STORM

Ajattelehan, että olin unohtaa junat, hautajaiset

— vieläpä perintönikin! Kyllä minä sentään vielä ehdin . . .

MIRJAM

hellästi.

Älä nyt unhota minua . . .

STORM

Mitä sinä puhut . . .? Ah niin . . . nyt muistan . . . Etkö antaisi minulle sitä viimeistä valokuvaasi . . .? Ottaisin sen mukaani.

MIRJAM

Tietysti saat sen . . . — *Irroitaa sen kehyksestä ja antaa Stormille.*

STORM

kuvaa katsellen.

Onko suurennus tästä kuvasta jo valmistunut?

MIRJAM

On . . . se on tuolla ruokailuhuoneessa . . .

STORM

Mennään katsomaan sitä!

Kietoo kätensä Mirjamin vyötäisille, aikoen lähteä.

MIRJAM

hätääntyy, kalpenee; nyt vasta hän muistaa, että Lund on siellä. Tarttuen Stormia hihaan, hän sammaltaa.

Ei, ei . . . Älä mene . . . Ei mennä sinne . . .

STORM

hämmästyen.

Miksi... Minkätähden ei..?

MIRJAM

neuvottomana.

Ei, ei mennä... minä pyydän...

STORM

katsoen häneen pitkän aikaa tutkivasti.

Miksi ei? Mitä sinä sillä tarkoitat?

MIRJAM

*keksii pelastuksen; hän painautuu Stormia vastaan
kuiskaten.*

Rakas... siellä on vielä epäkunnossa...

STORM

Niinkö... sinä, sinä — *Suutelee* — Nyt minun täytyy mennä. — *Aivankuin jonkun epäluulon kalvamana* — Mutta sano minulle Mirjam — onko siinä perää, että...

MIRJAM

hätkähtäen.

Missä?

STORM

Ei missään. Minä olin vain typerä. Hyvästi!

MIRJAM

levottomasti.

Sano mitä tarkoittit..?

STORM

En sano . . . Se oli vallan joutavaa mitä aioin sanoa, ja nyt olen iloinen, etten sanonut . . . Hyvästi rakkaani.

MIRJAM

Hyvästi.

Suutelevat. Storm poistuu.

Kun Storm on mennyt, kävelee Mirjam kiihkeänä, omituisen liikutuksen vallassa lattialla. Seisahtuu ja nostaa kätensä, aivankuin tahtoisi syleillä jotakin näkyvätöntä olentoa ja hymyilee omituisesti.

Lund aukaisee ruokailuhuoneen oven ja astuu sisään. Hän on kalpea ja hermostunut.

MIRJAM

omien ajatustensa vallassa.

Ah niin . . . Sinä olit siellä.

Kävelee edelleen. Äänettömyys.

MIRJAM

Ystäväni, ystäväni . . . Minulle on tapahtunut suuri onni! Hän rakastaa minua.

LUND

hiljaa.

Etkö sitä ennen ole tietänyt . . . ?

MIRJAM

iloisena ja liikutettuna.

Olen, olen . . . Mutta nyt tiedän sen niin varmasti . . . niin varmasti. Ja hän tahtoo, että heti menisimme

naimisiin . . . Hän on perinyt isoisältään neljäkymmentätuhatta markkaa.

LUND

Isoisältään . . . vai niin.

MIRJAM

Tuo hyvä, herttainen isoisä! Jos hän vielä eläisi, niin matkustaisin heti hänen luokseen, lankeaisin polvilleni hänen eteensä ja suutelisin hänen kalvakoita käsiään . . . Minulle on kerrottu, että hän oli nuorena aivan samannäköinen ja samanluontoinen kuin Bruno nyt — yhtä tulinen, häikäilemätön, rehellinen ja voimakas . . .

LUND

Kylläpä hänellä on avuja!

MIRJAM

Hänellä on avuja — miksi siis kieltäisin niitä? Etkä sinäkään voi niitä kieltää, vaikka tahtoisitkin! Hänen toverinsa, professorit — kaikki, jotka hänet tuntevat, ovat siitä yhtä mieltä.

LUND

vakavasti.

Minä pelkään, että sinä kaikesta huolimatta tulet hänen kanssaan onnettomaksi.

MIRJAM

kiivastuen.

Miksi niin? Selitä tarkemmin. Muuten sanon, että väitteesi johtuu mustasukkaisuudesta?

LUND

Koska sanot noin, niin olen pakoitettu selittämään... Sano sentään ensin, tunnetko sinä tuon isänsä...? Tarkoitin hänen elämänsä...

MIRJAM

En todellakaan... En ole häntä edes koskaan nähnyt... Mutta minulle on kerrottu hänestä paljasta hyvää.

LUND

Loppuikänsä on hän kyllä elänyt moitteettomasti... Mutta nuorena hän on ollut pitkän ajan vankeudessa.

MIRJAM

hämmästyen.

Vankeudessa... Ja mistä syystä...?

LUND

Murhasta. — Hän tappoi vaimonsa, kun sai tietää tämän olleen uskottoman.

MIRJAM

kalpenee ja on aivankuin pyörtymäisillään.

LUND

Niin... minä pelkään, ettet tule onnelliseksi hänen kanssaan... Anna minulle anteeksi, minä en voinut olla kuulematta... minä kuulin kaikki teidän keskustelunne... Ja tiedätkö, minun mieleeni johtui juuri tuo yhtäläisyys hänen isoisänsä kanssa. Minä tunnen Brunon lapsesta asti ja olen jo ennen pannut merkille

hänen rajun, häikäilemättömän luonteensa. Siinä on aivankuin jonkunmoista atavismia, sillä hänen isänsä oli kokonaan toisenluontoinen... — *Ääntään hiljentäen* — Minä nimittäin suuresti pelkään, että hän on juuri isoisältään perinyt sen — minun ei tarvitse sitä sanoa, sinä kyllä ymmärrät, mitä tarkoitan... Täytyihän sinun kuulla, miten hänen äänensä ihan värisi murhanhimosta... Usko minua Mirjam: hän on kaikista kyyvistään ja avuistaan huolimatta kauhea ihminen... Ei — hän on hirviö.

MIRJAM

hiljaa sopertaen.

Hän rakastaa minua...

LUND

Rakastaa! Onko sellainen rakkautta? Ei — se on raakaa itsekkäisyyttä! Rakkaus on alistuvaisuutta, uhrautuvaisuutta, mutta hän... Oh, minä pelkäsin sinun puolestasi... minä milt'ei vapisen, kun muistelen hänen sanojaan... hänen ääntänsä.

MIRJAM

hiljaa.

Minä olen valmis kärsimäänkin...

LUND

katkerasti.

Kärsimään! Missä on sinun ylpeytesi, sinun itenäisyytesi...?

MIRJAM

kuin itseksseen.

Ylpeyteni . . . itsenäisyyteni . . . Niin, sitä en tiedä . . . Hänen läheisyydessään menetän kaiken itsenäisyyteni . . . kaikki teoriani haihtuvat kuin tuuleen . . . Hän on niin erilainen kuin kaikki muut. — Saattaa olla niinkin, että rakkaus ei ole itsenäisyyttä . . .

LUND

Sinä siis rakastat häntä niin suuresti? . .

MIRJAM

kuihkaten kuin itseksseen.

Niin . . . Enkä voi itsekään ymmärtää, miksi häntä niin rakastan. Kaikki on aivankuin yllättänyt minut, syöksynyt ylitseni kuin myrsky . . .

LUND

hiljaa.

Sinä sanoit myöskin rakastavasi minua . . .

MIRJAM

Minä en ymmärtänyt silloin mitä rakkaus on . . . Vasta nyt sen tiedän. — Minä olisin valmis kärsimään puutetta, minä kuolisin hänen puolestaan . . . Ja kuitenkin pelkään häntä toisinaan — pelkään hänen rakkautensa rajuutta, hänen voimaansa. — *Sisäisellä kauhulla* — Kun hän ei vain saisi koskaan tietää mitä meidän välillämme on ollut . . . — *Katso Lundia tutkivasti.*

LUND

Mutta miksi sitten menet hänen kanssaan naimisiin?

MIRJAM

aivankuin huumaantuneena.

Oo, minä menisin hänen kanssaan vaikka syvim-
pään kadotuksen kuiluun! Lyököön hän minua, kun
hän vain rakastaa minua... kun hän vain ei koskaan
unohda minua... Sanoinko, että pelkään häntä..?
Ei, ei... Tai jos pelkäänkin, niin minä jumaloin häntä
samalla! Niin... Surmatkoon hän minut, kun hän ei
vain koskaan... koskaan minua unohda...

Äänettömyys.

LUND

uuden ajatuksen valtaamana.

Mutta oletko ajatellut sitä, että sinun on jätettävä
teatteri — sinne hän ei sinua laske... Ja usko minua:
sinä tulet kärsimään, ellet saa näytellä...

MIRJAM

Hän rakastaa minua...

LUND

hiljaa, katkerasti.

Sinä olet niin kovin varma hänen rakkaudesta,
mutta entäs 10—15 vuoden kuluttua? Hän on silloin
vielä tulinen ja nuori — ajattele vain teidän ikäeroanne
... Entä, jos hän silloin ottaa jonkun nuoren rakast...

MIRJAM

keskeyttää hänet, hypähtäen ylös kuin haavoitettuna.

Ole vaiti, vaiti! Ellei sinulla ole muuta puhuttavaa, niin . . .

Viittaa oveen.

LUND

kuohahtaen.

Ajatko sinä minut ulos . . ?

MIRJAM

Kyllä! — ellei sinulla ole muuta puhuttavaa kuin koettaa kylvää epäluuloa ja eripuraisuutta välillemme . . .

LUND

uhkaavasti.

Mutta entäs, jos minä en salli, että hän saa sinut . . ? Jospa minä . . . Minulla on suurempi oikeus sinuun kuin hänellä . . . Minä olen sinua rakastanut ennenkuin hän . . . sinä olet minun vaimoni — minä en luovu sinusta!

MIRJAM

Sinun vaimosi . . ? Sinä unohdat minut tässä asiassa! Sinä et luovu minusta?! Niinkö puhut sinä, joka äsken syytit häntä itsekkyydestä . . . sinä, joka sanoit, että rakkaus on uhrautuvaisuutta, kieltäytymistä. — *Yhä kiihtyen* — No hyvä! Mene siis Brunon luokse ja ilmaise kaikki! Mutta älä milloinkaan enää tule silmiäni eteen!

LUND

on hetken aivankuin huumaantunut; sitten hän menee Mirjamin luokse puhuen masentuneella, värisevällä äänellä.

Anna anteeksi... Minä en tiedä mitä puhun — mitä teen... Minun tuskani, rakkauteni tekee minut hulluksi... Älä aja minua luotasi... Anna minulle anteeksi! Minä rakastan sinua...

MIRJAM

pitkän vaitiolon jälkeen.

Mitä sinulle voin sanoa..? Enhän voi sinulle valehdella. Mitä niin ollen voin tehdä..?

Äänettömyys.

LUND

tukehtuneesti.

Niin — minä kyllä käsitän, mitä minun on tehtävä.

MIRJAM

säpsähtää ja änkyttää hätäntyneenä.

Älä, älä vain ilmaise Brunolle...

LUND

synkästi, ikäänkuin ajattelisi jotakin muuta.

Sitä sinun ei tarvitse pelätä...

Kääntyy raskaan liikituksen valtaamana hiukan toisaalle, katsellen erästä taulua.

MIRJAM

tarkastaa häntä hetken tuskaisella, tutkivalla epäluulolla; aikoo sanoa jotain, mutta ei sanokaan.

Äänettömyys.

LUND

koettaa hillitä mielenliikutustaan ja lausuu hitaasti ja koleasti.

Niin . . . minun on siis lähdettävä. Minulla ei kai ole enää mitään sanottavaa . . . — *Pudistaen Mirjamin kättä.* — Hyvästi Mirjam . . .

Poistuu raskain askelin.

MIRJAM

jää seisomaan paikoilleen, ja kun Lund sulkee oven, astuu hän pari askelta sitä kohti huudahtaen.

Valter! Älä . . .

Lund ei kuule; hän poistuu jo ulko-ovesta.

Äänettömyys.

MIRJAM

seisoen yhä paikallaan; tuskallisesti.

Jospa, jospa hän ilmoittaa! — Silloin minä olen hukassa . . .

E s i r i p p u.

KOLMAS NÄYTÖS

Sama paikka kuin edellisessä näytöksessä. Vain eteisessä on himmeä valo. On kohta puoliyö — seurusteluhuoneen kello on puoli kaksitoista.

Jossakin vasemmalla kuuluu kaukainen kellonsoitto, Ingrid tulee avaamaan ja Mirjam palaa teatterista.

Hän riisuutuu Ingridin avulla; menevät seurusteluhuoneeseen.

MIRJAM

riisuen koristuksiaan.

Onko herra Lund käynyt täällä?

INGRID

Ei.

MIRJAM

Eikä lähettänyt kirjettä . . ?

INGRID

Ei kirjettäkään . . .

Ingrid aukaisee hänen leninkinsä. Menevät makuuhuoneeseen, ja hetken kuluttua palaa Mirjam puettuna ohueen, pitsikoristeiseen aamupukuun.

Kun Ingrid on poistunut, kävelee Mirjam edestakaisin suuren levottomuuden vallassa. Vihdoin se näyttää

saavan hänet kokonaan valtoihinsa, ja käsiään vään-
nellen mutisee hän hiljaa.

Mitä minun on tehtävä?

*Katsoo kelloa ja menee eteiseen. Kun Ingrid samassa
tulee kamaristaan, kysyy hän levottomalla äänellä.*

Eikö kukaan ole soittanut tänne?

INGRID

Ei.

MIRJAM

*seisoo vieläkin muutaman hetken tuskallisesti epäröiden,
mutta sitten sanoo hän itsekseen päättävästi.*

Minun täytyy se tehdä!

MIRJAM

menee telefoniin; hillitysti.

Saanko 113.

Suo anteeksi, kun soitan näin sopimattomaan ai-
kaan, mutta pyytäisin sinua heti tulemaan luokseni.
— On . . . tärkeitä. — Voitko heti tulla? — Ota auto. —
Ingridille — Kun herra Lund tulee, niin laske hänet
heti luokseni.

*Menee seurusteluhuoneeseen ja istahtaa kirjoitus-
pöydän ääreen. Ottaa esille laatikosta jo alotetun kirjeen,
lukee sitä itsekseen ja ryhtyy kirjoittamaan lisää. Kun
kirje on valmis, soittaa hän Ingridin.*

MIRJAM

antaen kirjeen Ingridille.

Toimita niin, että tämä tulee jo aamupostissa pe-
rille.

INGRID
epäröiden.

Kuulkaa neiti . . .

MIRJAM

No mitä?

INGRID
hiljaa, moittien.

Minkätähden te käskitte hänet tänne . . . tuon herra Lundin. Se ei ole oikein.

MIRJAM
hermostuneesti.

Mikä ei ole oikein? — Minä pyydän ettet sekota itseäsi asioihin, jotka eivät sinulle kuulu.

INGRID
kuohahtaen suuttumuksesta ja heräävästä mustasukkaisuudesta.

Vai niin! Mutta minun mielestäni on jokaisella oikeus lausua mielipiteensä silloin, kun näkee ihan suoranaista petollisuutta . . .

MIRJAM
suuttuneena, loukkaavasti.

Petollisuutta?! Minä toivon, että sinä muistat asemasi! Sinulla ei ole oikeutta puhua minulle paitsi kun soitan sinut luokseni ja kysyn jotakin. Ymmärrätkö?

INGRID
Yhä nousevalla vihalla ja mustasukkaisuudella.

Senkö, että olen palvelijatar? Kyllä! Mutta siitä

huolimatta sanon kuitenkin suoraan, että te olette a r v o t o n herra Stormin vaimoksi. Hän on jalo ja rehellinen... itse olette sanonut, että hän on vielä viaton... Ja te — niin, te olette herra Lundin...

MIRJAM

*on kalvennut ja näyttää olevan kuin pyörtymäisillään;
keskeyttää käheästi.*

Vaiti!

INGRID

Minä en voi enää vaijeta... Minun on niin paha olla siitä, että olen ollut osallisena h ä n e n pettämises- sään. Mutta minä luulin, ettette enää olisi häntä pettänyt...

MIRJAM

kokonaan suunniltaan.

Ulos täältä!

INGRID

Kyllä... Mutta minä en enää valehtele teidän tähtenne.

Menee pois nyyhkyttäen.

MIRJAM

nousee aivankuin aikoisi mennä hänen jälessään, mutta pysähtyykin; istahtaa sitten raskaasti tuolille ja mutisee käsiään epätoivoisesti väännellen.

Vielä hänkin... nyt minä olen hukassa...

Jonkun ajan kuluttua tulee Lund kalpeana ja masentuneen näköisenä, asettaa silkkihattunsa ja päällystakkinsa eteisen naulaan ja menee sisään.

LUND

Hyvää iltaa Mirjam...

MIRJAM

hermostuneesti.

Suo anteeksi kun kutsuin sinut näin myöhään... mutta tämä oli ainoa tilaisuus jolloin voimme puhua rauhassa... kun, kun Bruno on poissa... Ja minun täytyi puhua kanssasi... selvittääksemme suhteemme...

LUND

Mitä sillä tarkoitat? —

MIRJAM

Saadaksemme kaikki selväksi... Minä en voi elää tässä levottomuudessa. — *Päättävästi* — Niin, minun täytyy saada tietää mitä sinä aiot...

LUND

hämmästyneenä.

Mitä aion...? En minä mitään aio...

MIRJAM

Minä sain eilen sen käsityksen, kuin aikoisit kertoa Brunolle — ja minä olen ollut ihan kuolettavassa tuskassa koko päivän... Ja kun et tullut teatteriinkaan...

LUND

loukkaantuneena.

Kuinka voit ajatella minusta jotakin niin alhaista? Olenko milloinkaan antanut aihetta tuollaiseen luuloon...?

MIRJAM

Et kyllä ennen ... mutta muista vaan eilisiä sanojasi.

LUND

Oi Mirjam, Mirjam ... Jospa tietäisit, mitä olen kärsinyt viime aikoina, niin et niin kovin punnitsisi jokaista sanaani ... Katsos Mirjam, tuska panee ihmisen toisinaan puhumaan sellaistaakin, jota ei ole milloinkaan ajatellut ...

Äänettömyys.

MIRJAM

hiljaa.

Etkö sinä voisi unohtaa ..?

LUND

ihmetellen.

Unohtaa ... Oletko sinä jo unohtanut kaikki ..?

MIRJAM

tuijottaen äänettömänä eteensä.

LUND

liikutettuna, aivankuin uneksien.

Kuinka voisin unohtaa ne onnelliset hetket, joita yhdessä olemme viettäneet ... Kuinka voisin unohtaa sinun pienen kamarisi kaksi vuotta sitten ..? Muistatko vielä niitä iltoja?

MIRJAM

tahtomattaan liikutettuna.

Muistan ...

LUND

Ja muistatko, miten tuotimme sinne illallista läheisestä ravintolasta... Ja miten sinä lauloit ja soitit... — *Tarttuen Mirjamin käteen* — Armaani, ethän ole voinut kaikkea unohtaa... Rakastithan sinäkin silloin vähän minua..?

MIRJAM

Ei ystäväni... se ei ollut rakkautta...

LUND

Minä en ymmärrä... Sinä ainakin sanoit...

MIRJAM

Et sinä voikaan sitä ymmärtää... koska minun on itsenikin toisinaan vaikeata ymmärtää miten kaikki on tapahtunut...

LUND

Ettet itsekään..?

MIRJAM

Niin juuri, ystäväni... Mutta minä koetan selittää sinulle. — Niinkuin sinulle olen kertonut, on taide ollut minulle kaikki kaikessa... se on ollut koko tähänastisen elämäni sisältö. Minä voin sanoa, että olen rakastanut taidetta ja kun ankaran työn jälkeen onnistuin, tuotti se minulle suurta tyydytystä. — Niin, todellista iloa, jota en ennen osannut aavistaa.

LUND

Se on työn iloa... huomisen iloa... Minä olen sen useasti nähnyt säteilevän silmistäsi — koko olemuksestasi.

MIRJAM

Kaikkesta huolimatta valtasi minut yhä useammin omituinen tunne, jota en ennen ollut kokenut: tunsin itseni aivankuin hyljätyksi. Joskus kun tulin asuntooni näytännön jälkeen, valtasi minut niin sanomaton kaipaus ja ikävä, että olisin tahtonut heittäytyä maahan ja itkeä, itkeä — mutta en voinut edes itkeä . . . Minun elämäni on ollut niin kovin yksinäistä, en muista enää edes äitiäni — ja kuitenkin olen aina kaivannut ymmärtämystä, ystävyyttä, rakkautta . . . Ja sitten tapasin sinut.

LUND

Miten elävästi vielä muistan, kun ensikerran näin sinut! — *Muistojensa valtaamana* — Minä muistan jokaisen ilmeesi, liikkeesi — vieläpä pukusikin! Sinulla oli musta puku, kun muut naiset sensijaan olivat vaa-leissa . . . Ja kun muut iloitsivat ja riemuitsivat, istuit sinä yksin ikkunansyvennyksessä palmujen takana ja katsoit kaikkea omituisesti hymyillen . . . Siitä illasta asti rakastin sinua . . .

MIRJAM

Niin, me ymmärsimme toisiamme hyvin, meillä oli paljon samanlaisia mielipiteitä — ja minä tunsin itseni toisinaan hyvin onnelliseksi . . . Minä luulinkin, että se olisi ollut rakkautta . . .

LUND

Minä uskon, että se oli k i n sitä — vaikka se sit-ten kuoli . . .

MIRJAM

Ei, ei... Se ei ollut! — *Innostuen* — Sillä kun hän tuli, oli kaikki vallan toisenlaista... Aivankuin koko maailma olisi muuttunut... Niinkuin valtavan virran tulva lakaisee kaiken tieltään — samoin lakasi hän pois koko entisen elämäni... kaikki muuttui, kaikki vanha hävisi — niinkuin sitä ei olisi koskaan ollutkaan...

LUND

tuskallisella kummastuksella.

Voiko kaikki hävitä noin..?

MIRJAM

Voi... Kun muistelen nyt meidän elämäämme, niin tuntuu se aivankuin kaukaiselta unelta...

LUND

Sinä et enää ole sama kuin ennen.

MIRJAM

kuin itseksseen.

Sinä olet oikeassa. Minä en ole sama kuin ennen...
Enkä minä enää saattaisi elää sitä entistä elämää — se on aivan vierasta ja mahdotonta.

LUND

Niin, minä ymmärrän, että kaikki on nyt auttamattomasti lopussa. Minulta sinä olet jo mennyt...
Äänettömyys.

MIRJAM

liikutettuna.

Oi ystävä parka... Minä en voi sitä auttaa...

minä en voi sitä auttaa! — Jospa sinä edes koettaisit unohtaa.

LUND

Oo — minä olen koettanut... Monet, monet yöt olen valvonut ja ajatellut vain tuota asiaa... Ja kun juuri olen päättänyt, että unohdan sinut... riistän kuvasi sydämestäni — silloin juuri saatan pitkiksi tunneiksi unohtua ajattelemaan vain sinua... — *Hiljaa* — Ja kuinka voisinkaan olla sinua rakastamatta kaiken sen jälkeen, mitä välillämme on ollut...

MIRJAM

tuskallisesti.

Sinun täytyy unohtaa! Sinä et voi ymmärtää, miten hirveästi pelkään... Senjälkeen mitä eilen kerroit Brunon isoisästä, olen ollut aivankuin mieletön...

Äänettömyys.

LUND

hiljaa.

Mutta jospa kertoisit hänelle kaikki... Silloin tuo piinaava epätietoisuus häviäisi...

MIRJAM

sisäisellä kauhulla.

Minä olen sitä niin paljon, paljon ajatellut... Mutta kuulithan sinä itsekin eilen mitä hän sanoi... Minä en uskalla... minä en uskalla...

Purskahtaa itkuun.

LUND

Rakas Mirjam, rauhoituhan toki... Vaikka en voikaan ajatella hänestä hyvää tässä suhteessa, niin

ei hän mahda kokonaan raakalainen olla... Ja jos hän sinua rakastaa...

MIRJAM

Ei, ei, se on mahdotonta! — Ajattele, ettei hän vielä koskaan ennen ole ketään rakastanut... että hän on kaikissa suhteissa vielä aivan kokematon — niin, tarkoitan myöskin sitä, että... hän ei vielä tunne ketään naista... Ja hän luulee että myöskin minä... Ei, ei... se koskisi häneen niin että hän tappaisi itsensä... Tai minä en voi tietää mitä hän tekisi — ja se on juuri kauheinta, etten voi sitä edes aavistaa — mutta kun muistan hänen eiliset sanansa, niin olen varma, että jotain hirveätä tapahtuisi... Minun olisi pitänyt aivan alussa sanoa — nyt se on jo myöhäistä... Se täytyy nyt salata, ja sinun täytyy luvata, ettet milloinkaan enää tule luokseni, etkä milloinkaan puhu kellekään...

Äänettömyys.

LUND

Sinunhan pitäisi tietää, etten milloinkaan mitään ilmaise... — *Kuin itsekseni, synkästi* — Onko tämä nyt sitten viimeinen kerta, kun olen luonasi..?

MIRJAM

Sen t ä y t y y olla viimeinen...

LUND

masentuneena,

Viimeinen... Minäkin tunnen, että tämä on viimeinen kerta... Sillä minä en voi olla täällä enää

päivääkään. Jo huomenna matkustan ulkomaille... keksin jonkun tekosyy'n siksi, kunnes minulle myönnetään virkaero, tai siirto jonnekin kauas — jossa en saa kuulla mitään sinusta... — *Katkerasti* — Vaikka parasta minun olisi hävitä iäksi — sitten sinäkin voisit olla rauhallisempi...

MIRJAM

liikutettuna.

Oi ystäväni, älä puhu noin! Jospa tietäisit, miten paha minun on olla, kun tahtomattani olen syyllinen sinun kärsimyksiisi... Älä sentään muistele minua katkeruudella — tiedäthän, etten tahallani tuottanut sinulle surua...

LUND

liikutettuna.

Oi Mirjam, sinä saatat minut häpeämään! Mutta nyt olen poistuva valituksitta... Minäkin toivon, ettet katuisi, vaikka olet kerran ollut hyvä eräälle yksinäiselle ihmiselle... Hän on aina sinua muistava, ja ne hetket, jotka hän on kanssasi viettänyt, ovat hänen elämänsä ihanimmat hetket...

Pitkä äänettömyys.

Vielä kerran olisin kuitenkin tahtonut nähdä sinun näyttelevän Juliaa... Miten ihanasti sinä lausuit senkin kohdan: »Tule yö armas, mustasilmä yö», — miten se olikaan...? Lausuhan hiukan siitä!

MIRJAM

on hetken vaiti ja lausuu sitten, koruttomalla antaumuksella.

»Yö armas, kaunis mustasilmä yö!
 Tuo mulle Romeo!
 Ja jos hän kuolee,
 Niin tähtilöiksi pieniks' hänet jaa
 Ja taivaan kasvot hän niin kaunistaa,
 Ett' yöhön koko mailma ihastuupi
 Ja uljaalt' auringolta arvon kieltää.»

LUND

Niin, sinä elät siinä! — Ja minä näen, ketä sinä
 kaipaat, ajattelet siinä...

MIRJAM

En voi sitä kieltää. Hän tä minä kaipaam, rakas-
 tan. St! Minä kuulin jotakin...

LUND

kuunnellen.

Ei se mitään ollut... Sinä olet vain hermostunut.

MIRJAM

pidätetyllä kauhulla.

Se oli jotakin... — *Nousee ja jää jäähmettyneenä
 seisomaan; kuiskaa kauhistuneena.*

Se on Bruno... Me olemme hukassa...

LUND

Mitä... mitä..?

MIRJAM

Mene... mene, lähde pois... lähde...

LUND

Ei, se on myöhäistä... Minä en mene minnekään...

MIRJAM

Yhä kauhistuneempana.

Jumalan tähden... mene jonnekin täältä...

LUND

samanlaisen kauhun vallassa.

Minä menen tänne... ehkä hän ei mitään huomaa...

Lähtee makuuhuoneeseen.

MIRJAM

käsiään väännellen.

Jumalani... ei sinne... ei sinne...

LUND

ei kuule häntä, vaan poistuu makuuhuoneeseen.

Samaan aikaan kun Mirjam lausuu Julian monologgia, kuuluu jossakin vasemmalla taas hillitty ovikellon soitto. Ingrid tulee pelästyneenä kamaristaan, avaa epäröiden oven ja Storm tulee sisään. Vaikka hän koettaa näyttää huolettomalta, näkyy kuitenkin, että hän on kiihtynyt.

STORM

Ettekö aikoneet minua lainkaan laskea sisään?

INGRID

hämillään.

On jo niin myöhä...

STORM

riisuen päällystakkinsa.

Eihän nyt vielä myöhä ole... Minä pääsinkin tulemaan jo iltajunalla, ja kun näin tulta, niin poikesin sisään. — *Epäluuloisesti* — Onko teillä vieraita..?

INGRID

seisoo kalpeana eikä vastaa.

STORM

matalalla, läpitunkevalla äänellä.

Kuka siellä on?

INGRID

hiljaa sopertaen.

Herra Lund...

STORM

kalpenee ja aikoo suoraa päätä syöksyä sisään, mutta pysähtyy ja kysyy käheällä äänellä.

Oliko hän eilenkin täällä?

INGRID

Oli...

STORM

aivan masentuneena.

Minun aavistukseni... minun aavistukseni... — *Hiljaa ja hurjasti* — Kertokaa minulle kaikki, kaikki... heti! Onko hän ollut täällä muinakin öinä?

INGRID

taistelee uskollisuutensa ja mustasukkaisuutensa välillä. Vihdoin hänen silmänsä leimahtavat, kun hän lausuu lujasti.

On... hän on ollut.

Äänettömyys.

STORM

*tuijottaa häneen kuin nousevan raivonsa jäykistämänä;
vihdoin kuiskaa hän hiljaa.*

Onko hän ollut toisinaan aamuunkin asti?

INGRID

on aivan kalpea ja hänet on vallannut pelko ja tuska. Hän tietää sanoneensa jo liian paljon ja tuntee hämärästi, että siitä seuraa jotain kauheata — ja hän katsoo ympärilleen niinkuin aikoisi paeta. Mutta Stormin rautainen tahto pakottaa hänet pysymään paikallaan kuin naulattuna.

STORM

tarttuu hänen olkapäähänsä ja sähähtää.

Onko?

INGRID

kuiskaa kuin hypnotisoituna.

On . . .

STORM

tarttuu molemmin käsin päähänsä kuin olisi saanut ankaran iskun, ja hänen kurkustaan tunkeutuu omituinen, koriseva ääni.

INGRID

Oi älkää nyt ottako sitä noin raskaasti. Minun ei olisi pitänyt sitä sanoa . . . mutta, mutta minä, minä . . .

STORM

muuttuu äkkiä hirvittävän näköiseksi ja aikoo syöksyä sisään kuin ärsytetty peto.

INGRID

tarttuu epätoivoisesti hänen käteensä ja puhuu pelästyneellä, rukoilevalla äänellä.

Älkää menkö . . . älkää menkö . . . Mitä te aijotte ..?

STORM

hiljaa, raivolla.

Hellittäkää!

INGRID

epätoivoisesti.

Minä en hellitä . . . Rakas herra Storm . . . Te olette niin kauhean näköinen . . . Te teette jotakin . . . Minä rukoilen teitä; älkää menkö sinne . . . Minun ei olisi pitänyt sitä sanoa, mutta minä en voinut . . . — *Syöksy polvilleen ja puhuu kiihkeästi kuiskien* — Oi älkää välittäkö heistä . . . menkää heti pois täältä . . . Unohtakaa hänet kokonaan, koska hänkin teidät unohtaa . . . Antakaa minun puhua . . . Minä rukoilen teitä . . . Minä . . .

STORM

irrottaa hänen kätensä, työntää hänet luotaan, sanoen koleasti ja uhkaavasti.

Älkää nyt enää asettuko minun tielleni . . .

MIRJAM

on ollut koko ajan kuolettavassa tuskassa. Kerran hän nousee, aivankuin lähteäkseen eteiseen. Stormin raivokkaan äänen kuullessaan hän lysähtää aivankuin hervottomana istumaan.

INGRID

huutaen epätoivoisesti.

Herra Storm . . . rakas herra Storm! Älkää tehkö mitään . . ! Se ei ole totta mitä sanoin . . . Odottakaa . . . Minä selitän . . .

Vaipuu maahan kuin menehtyneenä; hetken kuluttua sanoo kuiskaten.

Mitä, mitä minä olen tehnyt . . . ?

Toisella puolella nousee Mirjam taas konemaisesti seisomaan. Hän on kalpea kuin palttina ja hengittää raskaasti kuin kuoleva.

Silloin kuuluu miten avainta kierretään lukossa, ovi aukenee ja oviverhon takaa astuu sisään Storm. Hänen kasvonsa ovat nyt kuolonkalpeat, hänen silmänsä hehkuvat kuin kekäleet; hän on puraissut huulensa rikki ja valkealla rintamuksellakin näkyy joitakin veritäpliä. — Hän seisoo kauan äänettömänä ja tuijottaa kauhealla katseellaan Mirjamia, joka on aivankuin halpaantunut.

STORM

vieraalla, käheällä äänellä.

Missä on rakastajasi?

MIRJAM

lähättää raskaasti, hänen huulensa liikkuvat, mutta sanaakaan ei kuulu.

STORM

hiukan ääntään korottaen.

Missä on herra Lund, — sinun rakastajasi.

MIRJAM

tolkuttomana.

Minä en tiedä . . .

STORM

Nyt sinun täytyy tietää! Olethan jo riisuutunutkin . . .

MIRJAM

rukoillen.

Bruno . . . Bruno . . .

STORM

keskeyttäen armottomasti.

Missä on rakastajasi? — No, saammehan nähdä . . .

Lukitsee oven ja pistää avaimen taskuunsa. Kun hän taas kääntyy, seisoo Lund makuuhuoneen ovella. Hän on myöskin aivan kalpea ja lausuu äänellä, jota hän turhaan koettaa saada rohkeaksi ja välinpitämättömäksi.

Tässä olen . . .

STORMIN

silmät välähtävät julmasta tyytyväisyydestä. Hänen huulensa vääntyvät aivankuin hymyyn — niin että pienten tummien viiksien alta välähtävät valkeat hampaat kuin pedon hampaat . . . Kiduttavan äänettömyyden jälkeen sanoo hän hirveällä tyyneydellä.

Vai siellä te olitte? Hyvä!

Äänettömyys.

STORM

Mirjamille, viitaten Lundiin.

Eikö tämä ole rakastajasi? — Vai kiellätkö?

MIRJAM

on aivankuin menehtymäisillään; sanaakaan ei tule hänen huuliltaan.

STORM

karmivalla, raivokkaalla ivalla.

No, oletteko menettäneet puhekykynne? Jutelkaamme, jutelkaamme...

LUND

käheästi.

Mikä on tarkoitus...?

STORM

Jutelkaamme, jutelkaamme... Sanokaa, eikö tämä ole teidän porttonne?

LUND

raivostuen.

Ei jumalauta! Te ette loukkaa häntä! Te ette ole arvokas päästämään hänen kenkensä nauhoja! — Teillä ei ole mitään oikeutta häneen... Oo! Te olette hiipinyt tänne kuin varas... Hyvä! Me emme lähde tästä huoneesta molemmat elävinä...

Sieppaa puukon tupestaan ja aikoo syöksyä Stormin kimppuun. Storm on kuitenkin ottanut taskustaan pistoolin ja tähtää kylmästi päähän Lundia, joka jää tyrmistyneenä paikoilleen.

MIRJAM

kirkaisten.

Bruno... Bruno — Lundille — Älä liikahda! Hän ampuu...

STORM

Sepä hyvä, että ajatukseni tunnetaan. Olkaa siis rauhallinen, herra Lund... ja jutelkaamme — sillä pian on se myöhäistä...

LUND

kasvavalla kauhulla.

Mitä tarkoitatte..?

STORM

Ah... minä taisin tulla sopimattomaan aikaan... Ja vielä eilen sinä sanoit... — *Viitaten makuuhuoneeseen, sanoo Mirjamille, korostaen jokaisen sanan hirveällä ivalla ja yhä nousevalla raivolla* — Tietysti t u o l l a on nyt epäkunnossa — niinkuin eilenkin...

Nauraa kaameasti.

STORM

Niin... eilen... Muistatko vielä eilistä päivää? Muistatko?

MIRJAM

kuolettavassa tuskassa.

Bruno... kuule minua... Anna minun selittää...

STORM

keskeyttää julmasti karjaisten.

Vaiti! Mitään selityksiä ei enää tarvita! Minä tiedän että hän on sinun... Ooh!

MIRJAM

epätoivoisesti rukoillen.

Kuule minua... kuuntele minua! Sinä et ymmärrä... sinä et tiedä syytä! Anna minun selittää...

— *Vaipuu polvilleen, ojentaen kätensä Stormia kohden* —
 Kuule minua! Minä rakastan sinua . . . Minä rakastan
 sinua . . . Minä rakastan . . .

STORM

keskeyttää mielettömässä raivossa, hammasta purren.
 Rakasta sitten . . .

Ampuu.

MIRJAM

vaipuen lattialle, koristen.
 Bruno . . . Minä kuolen . . .

STORM

Lundille.

Ja nyt on s i n u n vuorosi!

LUND

*on mielettömän kauhun vallassa. Ennenkuin Storm ehtii
 ampua, pakenee hän nopeasti makuuhuoneeseen lukiten
 oven.*

STORM

*on nyt aivankuin valloilleen päässyt hirmumyrsky . . .
 Kun hän tuntee, että makuuhuoneen ovi on lukossa, pe-
 räytyy hän muutaman askeleen — ja valtavalla potkulla
 lentää ovi räiskähtäen auki ja hän syöksyy makuuhuo-
 neeseen.*

*Ovi sulkeutuu ja sieltä alkaa epäselvästi kuulua juok-
 sevia askeleita, huonekalujen kaatumista . . . Ja Lundin
 käheä, mieletön huuto:*

Auttakaa! Auttakaa!

INGRID

on lamauttavassa tuskassa kuunnellut koko ajan. Kun laukaus kuuluu, värähtää hän aivankuin hänet olisi ammuttu. Vasta Lundin avunhuudon kuuluttuaan pääsee hän jähmettyneestä tilastaan ja huutaa.

Apua! Apua! Apua!

Ja taas hän alkaa tuskasta ja kauhusta väristen kuunnella.

Yhä jatkuu taistelu pimeässä makuuhuoneessa. Sieltä ei kuulu yhtään sanaa — kuuluu vain miten suuri peililasi lentää sirpaleiksi . . . ja epämääräistä painiskelun töminää . . . Sitten tukehtunut, tuntematon huuto, jonka vain vaivoin eroittaa avunhuudoksi . . . Sitten jotakin hervotonta potkimista, korinaa — ja vihdoin pitkä, tuskallinen hiljaisuus.

Lopulta kuuluu sieltä raskaita askeleita. Särkynyt ovi avautuu, ja sisään astuu — Storm.

Hän pysähtyy aivankuin valoa säikähtäen ja katsoo käsiinsä kuin mieletön. Hän lähenee Mirjamin ruumista, mutta peräytyy kauhuissaan, kun huomaa sen kuolleeksi . . .

Hänen raivonsa talttuu, ja masentuneena lysähtää hän tuolille, jääden tuijottamaan Mirjamin ruumista — ja välillä katsoo hän käsiinsä, niinkuin olisi menettänyt järkensä.

Niin istuu hän kauan. Kerran purskahtaa hän kaameaan nauruun — mutta se muistuttaakin enemmän pidätettyä itkua . . . Sitten peittää hän käsillään kasvonsa, ja pitkän ajan kuluttua kuuluu hänen kurkustaan käheä ähkynä . . .

Äänettömyys.

Silloin alkaa ulkoa kuulua askeleita. Sitten kellon soitto ja voimakasta koputusta. Ingrid menee konemaisesti avaamaan, ja eteiseen tulee poliisikomisarjus kahden konstaapelin seurassa.

KOMISARJUS

Täältä on kuulunut avunhuutoja ja laukauksia . . .
Mitä täällä on tapahtunut?

INGRID

sopertaen väristen.

Tuolla he ovat . . .

KOMISARJUS

Ketkä he? Keitä siellä on?

INGRID

tolkuttomana.

Niin . . . siellä . . .

Komisarjus kääntyy hänestä hermostuneena ja menee seurusteluhuoneeseen ovelle — se on lukossa. Koputtaa varovasti. Kun ei kuulu vastausta, koputtaa hän lujempaan.

KOMISARJUS

hiukan käheällä, levottomalla äänellä.

Avatkaa! Avatkaa!

STORM

nostaa kerran katseensa ja tuijottaa omituisesti oveen; mutta aivankuin ymmärtämättä mistä on kysymys, painaa hän uudelleen päänsä käsien varaan.

KOMISARJUS

*koputtaa, ja huutaa entistä kovemmin ja hermostuneemmin.
Avatkaa lain nimessä!*

Ei vastausta.

KOMISARJUS

poliiseille.

Ovi on murrettava.

Hänen käskynsä täytetään ja komisarjus ja poliisit astuvat varovasti seurusteluhuoneeseen. Storm on niin kuin ei kuulisi eikä näkisi mitään.

KOMISARJUS

levottomana.

Pitäkää kiinni hänestä!

Toinen poliiseista tarttuu häneen, mutta hän ei nytäkään liikahda eikä nosta päätään.

Samaan aikaan kun komisarjus tarkastaa Mirjamin ruumista menee toinen poliisi sähkölyhdyn kanssa makuuhuoneeseen. Hetken kuluttua ilmestyy hän ovelle kalpeana ja lausuu kauhusta väräjäväällä äänellä.

Täällä on eräs herra kuristettuna... Hänen kaulessaan on suuret punaiset juovat...

Äänettömyys.

KOMISARJUS

Tekö nämä murhat olette tehnyt..?

Ei vastausta.

KOMISARJUS

Lähtekäämme täältä!

Poliisit tarttuvat Stormiin ja miltei nostavat hänet ylös. Hän antaa kaiken tapahtua vastustelematta. Vasta kun tullaan eteiseen, näyttää hän aivankuin heräävän.

Hän nostaa päänsä — ja yht'äkkiä hän raivoisalla voimalla lennättää poliisit luotaan. Ennenkuin he ehtivät tointua hämmästyksestään, juoksee hän takaisin seurusteluhuoneeseen.

KOMISARJUS
säikähtyneenä.

Meidän täytyy olla varuillamme... Hän meni varmasti hakemaan asetta!

Lähenevät varovasti ovea.

STORM

on heti syöksynyt Mirjamin ruumiin ylitse vaikeroiden sanomattomassa tuskassa.

Mirjam... Mirjam... Mirjam...

Esirippu.

NELJÄS NÄYTÖS

Vankikoppi.

Tummat, rapatut seinät. Vasemmalla katonrajassa pieni ikkuna paksuine ristikkoineen. Perällä paksu, raudoitettu ovi, jossa on pyöreä tirkistysreikä. — Kalustona vuode, pöytä ja tuoli.

Kuumeentapaisin askelin kävelee Storm kopissa nurkasta nurkkaan. Hänen kasvonsa ovat kuolonkalpeat, silmät suuret ja tuijottavat; näkyy, ettei hän lainkaan ole nukkunut. — Hänellä on vielä sama puku kuin vangittaessakin... veripilkutkin näkyvät vielä rypistyneellä paidanrintamuksella. Vieläkin on hän hirvittävän kaunis, mutta hän ei ole enää sama nuori mies kuin ennen.

Hän kävelee, kävelee nurkasta nurkkaan aivankuin peto häkissään. Toisinaan hän seisahtuu hetkeksi ja hänen kelmeät huulensa liikkuvat hiljaa — niinkuin hän ei uskaltaisi puhua ääneen.

Silloin alkaa kuulua laahustavaa, kahleihin kytettyjen jalkojen astuntaa. Tyhjässä käytävässä kuuluu tuo lähenevä kolina omituisen räikeältä ja pelottavalta. Kun se menee Stormin kopin ohitse, tarttuu hän kaksin käsin päähänsä ja katseensa harhailee ympäri koppia kuin mielettömän. Kun kolina on häipynyt, alkaa hän uudestaan kävellä.

Pitkän äänettömyyden jälkeen kuuluu jostakin kauem-paa epäselvästi joitakin karkeita kirouksia ja senjälkeen

jonkun hullun ontto, pitkäveteinen nauru — niinkuin tuntemattoman villieläimen ulvonta . . .

STORM

kokonaan suunniltaan, huutaa.

Haa! Kuka taas nauraa?! Kuka, kuka? Älkää naurako!

Kävelee entistä kiivaammin, tukkien korviansa käsillään.

Silloin ilmestyy tirkistysreikään liikkumaton, verestävä silmä, tuijottaen suoraan Stormia.

STORM

muuttuen aivankuin mielettömäksi.

Silmä, silmä . . . silmä! Pois, pois! Pois tuo kauhea silmä!

Avain kirskahtaa ilkeästi lukossa, ovi aukenee, ja kynnykselle ilmestyy tavattoman suurikokoinen, raa'annäköinen vartija, kädessä avainkimppu.

VARTIJA

kolealla, tunteettomalla äänellä.

Mikä on hätänä? Mitä te huudatte?

STORM

Älkää tuijottako minuun tuosta reijästä! Teidän silmänne on kuin kuolleen ihmisen silmä . . . Minä en voi kestää sitä! En, en, en!

VARTIJA

hiljaa, uhkaavasti.

Älkää huutako! Jos te ette lakkaa huutamasta —

niin kyllä meillä löytyy keinoja, joilla suu tukitaan . .
Vaikka olettekin ollut herrasmies, niin luuletteko sen-
tään saavanne pitää tuollaista elämää . . ? Mitä tulee
siihen, että katselen toimianne, niin on se kokonaan
minun asiani — eikä kuulu teille!

STORM

katsahtaa jakkaraan ja sanoo käheästi.

Menkää . . . menkää paikalla täältä! Muuten ta-
pahtuu onnettomuus . . .

VARTIJA

peräytyen kiireesti ovelle.

Vai alatteko tuota nuottia! No, no, kyllä te siitä
lakkaatte . . . sen minä vakuutan . . ! Odottakaapas
hetkinen . . . Odottakaa!

Poistuu.

*Storm jää seisomaan paikoilleen. Jonkun ajan ku-
luttua kuuluu taas askeleita ja ovi aukenee; vartija astuu
sisään, sulkien oven ja vetää takkinsa alta suuren pampun.*

VARTIJA

uhkaavasti ja raivokkaasti.

Te olette kolme päivää minua haukkunut ja huuta-
nut . . . mutta nyt se on lopussa! Täällä ei kukaan saa
huutaa . . .

Lähenee Stormia.

STORM

*sieppaa nopeasti käteensä raskaan jakkaran ja sanoo
hillitysti ja koleasti.*

Älkää tulko lähemmäksi . . .

VARTIJA

seisoo pitkän aikaa neuvottomana ja raivokkaana.
Uskallatko sinä ruveta . . . minua vastustamaan . . . ?

STORM

ei vastaa mitään, mutta hänen silmänsä liekehtivät sellaisella tavalla, että se saa vartijan yhä epäröimään.

Käytävältä alkaa kuulua askeleita. Vartija piilottaa pampun poveensa ja aukaisee oven. Sisään astuu vanhikilanlääkäri.

VARTIJA

levottomasti ja mielistelevästi.

Jaha, jaha . . . Tohtorikin tulee . . .

LÄÄKÄRI

Stormille.

No, miten nyt on laitanne, ystäväni? Oletteko jo rauhoittunut? Oletteko nukkunut?

STORM

hiukan tyyntyneenä.

En.

LÄÄKÄRI

Oletteko jo syönyt?

VARTIJA

palvelushaluisena.

Mitään muuta hän ei ole maistanut kuin vettä . . .

LÄÄKÄRI

Mutta miksi te ette syö?

STORM

hermostuen.

Olenhan sen teille jo useasti sanonut! Minun ei ole nälkä... Minun ei ole nälkä!

LÄÄKÄRI

Rauhoittukaa ystäväni... Ja sanokaa minulle oletteko ajatellut sitä, että jos te tuota yhä pitkitätte, kuolette te nälkään..?

STORM

Minulle on kaikki samantekevää...

LÄÄKÄRI

hermostuneena.

Tjaa! Sitten en todellakaan ymmärrä... en todellakaan voi tehdä mitään hyväksenne...

STORM

Yhtä asiata tahtoisin teiltä kysyä... Nimittäin sitä, että saavatko vartijat täällä piestä vankeja?

LÄÄKÄRI

hämmentyen.

Ei suinkaan... Ei ilman johtokunnan lupaa... tarkoitan ilman johtokunnan päätöstä... Muuten, jos teillä on jotakin valittamista, niin se on tehtävä johtokunnalle.

VARTIJA

Niin... se on niinkuin tohtori sanoo...

Lääkäri lähtee. Samassa tulee sisään vahtimestari,

seurassaan Ingrid. Tämä on puettu mustaan, siroon pukuun ja näyttää kalpealta ja ikkeneeltä.

VAHTIMESTARI

katsoen kelloonsa.

Ei enempää kuin kymmenen minuuttia.

Poistuu.

INGRID

värisevällä äänellä.

Täälläkö te nyt olette..?

STORM

Miksi te olette tullut..? Ja miksi tuo jätti meidät kahdenkesken?

INGRID

Minä olen sitä pyytänyt... rukoilemalla rukoillut tirehtööriltä... Minä kerroin hänelle kaikki mitä aijoin teillekin sanoa... Ja viimein hän suostui...

STORM

Ja mitä te tahdotte?

INGRID

syvästi katuen.

Voitteko... voitteko antaa minulle anteeksi..?

STORM

Ei minulla ole mitään anteeksi annettavaa...

INGRID

Oi, te ette tiedä...

STORM

Mitä sitten?

INGRID

Sitä, että neiti oli syytön... ja minä olen kaiken saanut aikaan... — *Tuskallisesti vaikeiden* — Mihinkä, mihinkä minä menen...? Hän oli syytön...

STORM

havahtuen.

Syytön... Mitä sillä tarkoittatte?

INGRID

Sitä juuri, että hän oli syytön... Teitä yksin hän rakasti... Herra Lundin kanssa he olivat olleet ennen — mutta ei sitten enää kun hän teidät tuns... Silloin illalla kutsui neiti herra Lundin sanoakseen, ettei hän enää koskaan saa tulla... Minä tiedän sen...

STORM

Onko tuo totta?

INGRID

On — minä vannon sen!

STORM

Mutta miksi sitten toisin sanoitte?

INGRID

Niin — minä luulin hänen teitä pettävän... luulin, ettei hän teitä enää rakastanut... Vasta kirjeestä näin...

STORM

Mistä kirjeestä?

INGRID

Neidin kirjeestä... Hän kirjoitti samana iltana teille kirjeen... ja kun tuo onnettomuus tapahtui — niin minä... minä luin sen. — *Hiljaa* — Tässä se on...

STORM

tuijottaen kauhistuneena kirjeeseen.

Hänen kirjeensä...

Hirveä tuska kuvastuu hänen kasvoissaan ja hän nojautuu seinään kuin olisi kaatumaisillaan. Lopulta hän lysähtää rahille istumaan.

INGRID

vaipuu äkkiä polvilleen Stormin viereen ja painaa nyyhkyttäen kasvonsa hänen kalpeata kättänsä vastaan.

Pitkä äänettömyys.

INGRID

yhä painaen Stormin kättä kasvojaan vastaan; hiljaa kuiskaten.

Minä rakastan teitä...

STORM

aivankuin kauhistuen.

Te...

INGRID

masentuneesti ja nöyrästi.

Se on kyllä väärin, että rohkenen sen sanoa — kun olen niin paljon teitä vastaan rikkonut... Mutta minä koetan sovittaa sen... Minä olen kuolemaan

asti teidän orjanne . . . Jos te tahdotte, jos te käskette, olen minä valmis heti kuolemaan . . . Mutta antakaa anteeksi . . . minä olen niin onneton . . .

STORM

nousee kiivaasti seisoalleen ja tuijottaa häneen.

INGRID

väännellen käsiään kuolettavassa tuskassa.

Älkää katsoko minuun noin . . . Sanokaa, sanokaa jotain . . . Enhän minä tahallani ole teille pahaa tehnyt . . . Minä olen niin paljon teitä rakastanut . . .

VAHTIMESTARI

aukaisten oven; kylmästi.

Olkaa hyvä ja tulkaa!

INGRID

alkaa lähteä. Lähellä ovea hän kääntyy. Hänen huulensa liikkuvat hiljaa ja hän ojentaa kuin rukoillen käteensä. Mutta Storm ei edes nosta katsettaan — niin kuin ei huomaisikaan häntä.

VAHTIMESTARI

No, joutukaapas nyt siitä . . .

INGRID

seisoo kuin kuolemaantuomittu. Sanomaton hätä ja tuska kuvastuu hänen kalpeilla kasvoillaan. Vihdoin hän lyyhistyy lattialle kuin riepu, ja hänen äänensä vapisee . . .kauhusta ja epätoivosta kun hän rukoilee.

Bruno . . . Bruno . . . armahda, armahda . . . Minä kuolen . . .

STORM

kääntää häneen väsyneen katseensa, niinkuin ei käsittäisi mitään.

VAHTIMESTARI

nostaa Ingridin ylös ja alkaa taluttaa ovelle.
Pois . . . pois täältä . . . Mitä tämä on . . .?

INGRID

vaikeroiden.

Nyt on kaikki lopussa . . . lopussa . . .

Ovi sulkeutuu.

STORM

tuijottaa kirjeeseen aivankuin epäilisi sitä avata. Lopulta hän konemaisesti repii rikki kuoren ja lukee hiljaa seuraavaa:

Rakkaani!

Minun täytyy kirjoittaa sinulle, että saat sen heti kun tulet matkalta.

Olen kovin pahoillani, että niin kovasti pidin kiinni siitä vihkimisestä . . . ja pahoitin mieleksi. Se saa nyt olla aivankuin sinä tahdot. Luovun teatteristakin kokonaan jos tahdot. Minä seuraan sinua vaikka maailman ääriin! Minä rakastan sinua . . .

Minä olen niin levoton, levoton. Ja se mitä nyt sanon, saattaa tuntua omituiselta, epäilyttävältä . . . Mutta katso Bruno, elämä on niin kummallinen, surullinen ja kauhea . . . Ja vaikka maailma sanoisi mitä, niin minä pyydän: älä minua koskaan tuomitse, ennen-

kuin olet kuullut minua. Ja usko, etten koskaan ole ketään muuta rakastanut kuin sinua — enkä tule milloinkaan rakastamaan. Sinua seuraan vaikka kuolemaan — vaikka kadotukseen.

Rakas! Tule pian luokseni, että saan suudella, syleillä sinua... Sitten olemme niin onnellisia... onnellisia...

Sinun Mirjamisi.

Mitä etemmäksi hän lukee, sitä suuremmaksi käy hänen tuskansa. Hänen äänensä tulee yhä käheämmäksi ja hänen on vaikea lukea loppuun. Ja vuorenraskaana vyöryy hänen päällensä hänen suuren onnettomuutensa tietoisuus.

Askeleita.

VARTIJA

aukaisten oven.

Teidän asianajajanne on täällä.

Lindevall tulee sisään. Vartija poistuu.

STORM

tarttuu kiihkeästi Lindevallin käteen, kuiskaten.

Toitko sinä...?

LINDEVALL

katsoen häneen tutkivasti ja surullisesti.

Miten voit nyt, ystäväni?

STORM

Minähän kysyin oletko tuonut minulle vapahduksen tästä helvetistä — ja sinä kysyt miten voin...

LINDEVALL

Ystäväni, koeta kuunnella minua hetkinen tyy-
nosti... minä selitän...

STORM

keskeyttää hermostuneena.

Minä kuuntelen sinua vaikka tunnin... kuin vain
ensin sanot, toitko minulle myrkkyä?

LINDEVALL

luoden katseensa alas.

En — minä en tuonut...

STORM

masentuneena.

Niinkö... niinkö..?

LINDEVALL

Ja minä selitän sinulle miksi en tuonut... Katsos
nyt... minä pyydän, että kuuntelet minua... Niin,
minä olen paljon ajatellut sitä asiaa — koko viime
yönä en ole silmiäni ummistanut. Ja minä olen tullut
siihen johtopäätökseen, ettei sinulla ole syytä ryhtyä
sellaiseen äärimäiseen, epätoivoiseen tekoon.

STORM

Sinäkö sen tiedät..?

LINDEVALL

Sinähan lupasit kuunnella minua, ystäväni...
Siis ensiksi on varmaa, että oikeus ottaa huomioon

kaikki lieventävät asianhaarat ja rangaistus tulee olemaan mahdollisimman lievä — ehkä 4—5 vuotta. Ajattele myöskin sitä tulevaisuutta mikä sinulla saattaa olla: sinullahan on loistavat lahjat — sinä voit lueskella jo sinä aikana kun olet täällä... Sen jälkeen voit mennä esimerkiksi ulkomaille ja saavuttaa vaikka minkälaisen tulevaisuuden... Ja vielä... Niin, minä kyllä näen kasvoiltasi, että pidät minua kylmänä ja tunteettomana näitten sanojeni tähden... — *Liikutettuna* — Mutta usko minua — usko mitä jo eilen sanoin: minä kyllä ymmärrän tuskasi, ymmärrän, että sinusta näyttää siltä kuin olisi kaikki auttamattomasti kadotettu... Mutta sinä olet nuori... sinä voit vielä unohtaa kaikki, ja olla ehkä onnellinenkin...

STORM

tuskallisesti.

Oi ystäväni... Sinä unohdat yhden tärkeän seikan... sen, että minä rakastin häntä. Minä rakastin häntä enemmän kuin omaa elämääni! Ja kun hän on kuollut, on minulta kaikki loppunut...

Äänettömyys.

LINDEVALL

arasti.

Mutta ystäväni, selitä minulle — ei sentähden, että tahtoisin sinua tuomita — vaan että ymmärtäisin sinut täydellisesti... Niin... koeta selittää, miten sinä saatoit hänet surmata, kun... kun sinä rakastit häntä...

STORM

Siinä minun onnettomuuteni juuri on, että voin

tehdä tuollaisia kauheita... Se on minun luonteesani... ja sen olen useasti sinulle selittänyt.

Äänettömyys.

LINDEVALL

hiljaa.

Mutta sinähän rakastit...

STORM

kiihtyen.

Se onkin kauheata, ettei silloin voi tehdä mitään eroa... ei muista mitään päätöksiään... Mitä muuten tulee tuohon kauheaan tapaukseen, niin muistan hämähästi, että koko olemukseni täytti vain se tunne, että minun täytyi heidät surmata. Jospa Mirjam olisi ollut aivan hiljaa, hiljaa, niin ehkä en olisi häntä ampunut... Mutta kun hän alkoi liikkua, pyytää, rukoilla... — *Tarttuen kaksin käsin päähänsä, muuttuen kauhean näköiseksi* — Ooh! Voi minua... voi minua...! Minä olen kirottu... kirottu... — *Vartiijan silmä ilmestyy tirkistysreikään. Storm hyökkää ovea kohti* — Pois, pois!

LINDEVALL

pelästyneenä.

Rauhoitu ystäväni... rauhoitu! — *Viittaa vartijalle* — Ei se mitään... ei mitään...

STORM

istahtaa rahille pää käsien varassa ja huohottaa raskaasti.

Äänettömyys.

LINDEVALL

rauhottaen.

Älä ajattele sitä nyt enää... Sinä tulet hulluksi tuollalailla...

STORM

Mutta mitään muutakaan en voi ajatella... Ja miksi en kuunnellut häntä... Sillä hän oli viaton...

LINDEVALL

Viaton..?

STORM

antaen hänelle kirjeen.

Lue.

LINDEVALL

lukee mielenliikutuksen vallassa.

Miten sait tämän?

STORM

Hänen kamarineitsyensä kävi täällä... Ja häneltä sain tietää totuuden... Ja se ilmenee tuossa kirjeessäkin...

LINDEVALL

epäröiden, hieman katkerasti.

Mutta onhan hän kuitenkin ollut... Lundin kanssa ennen...

STORM

väsyneesti.

Sitä minä en enää ajattele — minä ymmärrän sen nyt... — *Kuin uudestaan havahtuen; hurjan epätoivon vallassa.* — Voi, mitä minä onneton tein..? Ooh!

LINDEVALL

Älä ajattele sitä . . . älä ajattele sitä . . . Koeta nyt olla ajattelematta!

STORM

tuskallisesti.

Miten voin olla sitä ajattelematta . . . miten voin? Ei. Ajattele: hän oli viaton — ja minä tapoin hänet . . . Minä rakastin häntä — ja tapoin hänet . . . Ajattele, että hän pyysi, rukoili minua odottamaan, tahtoi selittää — mutta minä surmasin hänet . . . Hän oli polvillaan lattialla . . . hennot kädet ojennettuina minua kohden — ja siinä, siinä hänet ammuin . . .

Vaipuu polvilleen maahan ja painaa kasvonsa rahia vastaan nyyhkyttäen rajusti.

Mirjam . . . Mirjam . . .

Äänettömyys.

LINDEVALL

on kokonaan liikituksen vallassa ja tuntee itsensä voimattomaksi lohduttamaan.

STORM

nousee rahille istumaan; kolkolla, toivottomalla äänellä.

Minä en usko, että löytyy mitään elämää kuoleman jälkeen. Mutta vaikka siellä olisi minkälainen helvetti, niin siellä ei voi olla suurempia tuskia kuin minulla täällä . . . Sentähden aion kuolla . . .

LINDEVALL

Älä puhu noin, ystäväni . . .

STORM

synkästi.

Minä olen kyllä aina pitänyt sinua ystävänäni... ja luulin, että olisit minua auttanut... Mutta minä näen, että kaikki ovat minut hyljänneet...

LINDEVALL

tuskallisesti.

Sinä tuomitset minua väärin...

STORM

Saattaa olla... Mutta nyt ilmoitan sinulle, että kaikissa tapauksissa kuolen... kuolen nälkään... En ole nyt kolmeen päivään mitään maistanut — ja kun edelleen olen syömättä, niin kuolema tulee varmasti. — *Hymyillen katkerasti* — Vaikkakin hieman myöhempään...

LINDEVALL

tukehtuneella äänellä.

Aiotko sinä todellakin kuolla... Ehdottomasti kuolla?

STORM

synkällä päättäväsyydellä.

Aion. Siitä ei minua voi kukaan estää! Minä olen näinä kolmena päivänä ajatellut sitä niin paljon... yleisemmältäkin kannalta... ja olen huomannut, että minulta on kaikki loppunut. Sinähän yksin tiedät, miten olen koettanut taistella luonnettani vastaan — ja nyt näet, miten turhaa se on ollut...

LINDEVALL

Kaikki voi parantua ja sinä itse voit muuttua...

STORM

Jos minä en nyt voinut hillitä itseäni, niin miten voisin vastaisuudessakaan sitä sen paremmin? Ja sano nyt suoraan, kannattaako minunlaiseni elää? Onko minulla siihen oikeuttakaan...? Minähän olen surmannut kaksi viatonta ihmistä... Minä olen pahempi kuin tavallinen rosvo...

LINDEVALL

Sinä syytät itseäsi ansaitsematta...

STORM

toivottomasti.

Ja vaikka olisi miten tahansa, niin minä en voi elää kun hän on kuollut... Kaikinpuolin on siis parasta, että häviän.

LINDEVALL

Mutta jos ystävän sanalla on jotakin merkitystä, niin sinä et tee sitä...

STORM

järkähtämättömästi.

Siitä ei enää kannata puhua: minä olen sen jo päättänyt.

LINDEVALL

katsoo häntä tuskallisesti tutkien.

Minä näen, että sinä aiot sen tehdä... Enkä tahdo, että sinä kuolet nälkään — *Hiljaa* — Minä toin sinulle...

STORM

hypähtäen seisoaalleen.

Onko se totta? Mitä se on? Onko se sitä kuin pyysin?

LINDEVALL

ojentaen hänelle pienen pullon.

On. Sitä se on.

STORM

pudistaen hänen kättään kauan liikituksen vallassa.

Ystäväni... ystäväni... ystäväni... Minä kiittän sinua... Anna minulle anteeksi...

LINDEVALL

Ystävä parka, ei sinun tarvitse mitään anteeksi pyytää... Minäkään en voinut toisin käyttäytyä — minun täytyi koettaa saada sinut luopumaan päätöksestäsi... Minun on ollut niin kauheata ajatella, että sinä, voimakas, nuori, lahjakas — että sinusta huomenna olisi jälellä vain kylmä ruumis... Ei, se on liian hirveätä...

STORM

Etkö sinä sitten ymmärräkään minua?

LINDEVALL

Ymmärrän kyllä... Minä aavistin jo ennenkin, ettet luopuisi päätöksestäsi — nyt olen varma siitä. Ymmärrän senkin, ettet voi toisin tehdä...

STORM

Miten hyvältä tuntuukaan, että sinä edes ymmärrät.

LINDEVALL

Niin veli... ja minusta tuntuu nyt kuin sinun voimakas, kokonainen luonteesi ei olisi koskaan voinut sopeutua tähän puoliluonteiden, sovinnaisuuden, valheen ja ulkokultaisuuden ilmapiiriin... Sinä otat

elämän liian suoraan, liian ankarasti ja tinkimättömästi... Vielä minä pyytäisin, ettet syyttäisi itseäsi niinkuin äsken... Sinä et voinut mitään sille onnettomudelle... Ja tuo hillitsemätön piirre sinun luonteessasi ei voi olla muuta kuin edellisten sukupolvien perintöä...

STORM

hätkähtäen.

Perintöä?

LINDEVALL

Niin, meillä kaikilla on — toisilla enemmän, toisilla vähemmän — jotakin sieltä kaukaa muinaisuudesta... Jokin intohimo, joku piirre luonteessamme, joka kerran saattaa nousta meitä itseämme voimakkaammaksi ja syöstä meidät turmioon. Mitä me silloin voimme? ?

Äänettömyys.

STORM

hiljaa ja synkästi.

Niin... se oli kai minun perintöni... se minun perintöni olikin... Se on ollut tielläni kuin musta kiviseinä — ja siihen nyt olen murskaantunut...

Äänettömyys.

LINDEVALL

kuin itsekseen, syvällä surulla.

Niin sinulle sitten kävi...

STORM

Niin kävi — eikä sitä enää voi auttaa...

LINDEVALL

Tämä on siis viimeinen kerta kun näemme...

— *Hetken kuluttua puhuu hän suuren liikituksen valtaamana* — Muistatko vielä miten ensikerran tapasimme toisemme . . ? Silloin sinä pelastit minut varmasta kuolemasta . . . Minä muistan vielä niin selvästi, miten voimani loppuivat, aallot alkoivat lyödä ylitseni ja minä olin juuri vaipumaisillani syvyyteen . . . Silloin tunsin, että joku tarttui minuun ja voimakkein vedoin alkoi uida rantaa kohden. — *Särkyneellä, tukehtuneella äänellä* — Niin, . . sinä pelastit minut hukkumasta — ja nyt minä en voi sinua pelastaa . . .

Painaa kasvonsa Stormin olkapäätä vastaan ja hänen hartiansa nytkähtelevät niinkuin hän nyyhkyttäisi.

STORM

omituisen reippaasti, pudistaen hänen kättään.

Ystäväni, veljeni! Älä ajattele sitä niin synkältä kannalta — jokaisenhan täytyy kuolla! Minähän olen vain yksi ihminen . . . Ja mikä on yksi ihminen: h i e k k a j y v ä.

Äänettömyys.

LINDEVALL

pakottaen itsensä tyyneksi.

Niinhan se kai on . . . Mutta sinä Bruno . . . olet loppuun asti m i e s.

Pitkä äänettömyys.

STORM

Sano minulle koska hänet haudataan?

LINDEVALL

aivankuin kauhistuen.

Haudataan . . .

STORM

Niin... Koska hänet haudataan?

LINDEVALL

hiljaa.

Tänään...

STORM

*kuin unessa.*Tänään... tänään... — *Värähtäen* — Viedäänkö hänet uudelle hautausmaalle... tästä ohii..?

LINDEVALL

Viedään...

STORM

Vielä sekin... Ja ehkä jo pian?

LINDEVALL

Kolmelta.

STORM

Ystäväni... vie puolestani hänen haudalleen punaisia ruusuja... Tahii... niin, tee se...

LINDEVALL

nyökäyttää vain hiljaa päätään.

STORM

ottaen pöydän takaa erään paperin.

Tässä on testamenttini.

Äänettömyys.

Tervehdä sisartani... Sano, ettei hän itkisi paljon minun tähteni...

Äänettömyys.

Me emme enää tämän jälkeen näe toisiamme...
— *Syleilevät toisiaan raskaan liikituksen valtaamana.*

STORM

pitkän äänettömyyden jälkeen; koleasti.
Hyvästi, Arvid...

LINDEVALI.

aikoo sanoa jotain, mutta mitään ääntä ei hänen kurkustaan tule. Vihdoin hän onnistuu käheästi kuiskaamaan yhden ainoan sanan.

Bruno...

Astuu raskaasti ovelle. Siinä hän vielä kerran kääntyy ja katsahtaa ystäväänsä — viimeisen kerran. Sitten hän poistuu sulkien oven — ja Storm on yksin.

Äänettömyys. Vain silloin tällöin kuuluu joku epämääräinen ääni, raskaita, väsyneitä askeleita ja jossakin kalahtavat kahleet... Mutta Storm istuu yhä rahillaan tuijottaen aavemaisiin katsein eteensä. Vihdoin kuiskaa hän hiljaa:

Yksin...

Silloin alkaa hyvin kaukaa kuulua hautauskellojen soittoa. Ja vaikka se kuuluu hillittynä ja kaukaisena, hypähtää Storm ylös — aivankuin kuolemaantuomittu, jota tullaan noutamaan mestauslavalle. Ja niin seisoo hän kauan, kuunnellen noita surullisia, kumajavia ääniä...

Hänen hautauskellonsa... — Kuuntelee — Ei, ei! Minä en tahdo kuunnella...

Tukkii käsillään korvansa ja alkaa vielä kerran kävellä kiivaasti edestakaisin kopissaan. Ja mitä kauem-

min hän kävelee, sitä heikommilta näyttävät hänen askeleensa. Kerran hän horjahtaa kuin olisi kaatumaisillaan,

Äkkiä hän pysähtyy kuin naulattuna. Hänen herkistyneeseen korvaansa on saapunut kaukainen, epämääräinen ääni — aivankuin ihmissielun valitus jostakin kauheasta, tuntemattomasta syvyydestä... Vähitellen alkaa se kuulua selvemmin: se on Chopin'in surumarssin sävel, joka lähenee niin hitaasti, hitaasti...

Storm kuuntelee kuolemankalpeana ja aivankuin henkeä pidättäen lähenevää säveltä. Mutta kun se on miltei vankilan kohdalla... ja sen raju, sanoin kuvaamaton epätoivo purkautuu ilmoille — silloin ottaa Storm taskustaan pullon ja tyhjentää sen yhdellä siemauksella. Ja istahtaa vuoteelle.

Kun sävel alkaa etääntyä, silloin vaipeuu hän hiljaa pitkäkseen. Hänen jäsenensä oikenevat, veltostuvat... ja hänen kasvonsa saavat sanoin kuvaamattoman rauhanilmeen — hän aivankuin hymyilee hiljaa. Ja soitto yhä hitaasti häipyy.

Yhä etenee soitto... Etenee... etenee... Hänen huulensa liikahtavat vielä kerran niinkuin hän olisi lausunut jonkun nimen — mutta mitään ääntä ei enää kuulu.

Ja niinkuin kaukainen, surullinen kuiskaus, kuni yksinäisen, hyljätyin ihmisen nyyhkytys, kuuluu vielä hiljaa Chopin'in surumarssin sävel...

KONRAD LEHTIMÄELTÄ

olemme ennen julkaisseet teokset:

Spartacus, viisinäytöksinen näytelmä 3: 25

Syvydestä, sotanovelleja..... 3: 50

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ.

HINTA 3 MK.

Suom. kunnok. 1.

Lehtimäki

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 1711

X

